

Ikt. sz.: IUB-41/28-2/2019.

IUB-5/2019. sz. ülés
(IUB-21/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Igazságügyi bizottságának**
2019. március 26-án, kedden, 10 óra 02 perckor
az Országház Nagy Imre termében
(főemelet 61.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Országgyűlési beszámoló a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2017. évi tevékenységéről (B/4006. szám)</i>	
<i>(Beszámoló megvitatása a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján és lehetőség szerint a határozathozatal)</i>	5
<i>Földváryné Kiss Réka expozéja</i>	6
<i>Kérdések</i>	9
<i>Földváryné Kiss Réka válaszai</i>	10
<i>Vélemények, észrevételek</i>	11
<i>Határozathozatal</i>	12
<i>A közigazgatási bíróságok függetlenségét biztosító további garanciákról szóló T/5241. számú törvényjavaslat</i>	
<i>(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	12
<i>Az állambiztonsági múlt nyilvánosságáról szóló T/5339. számú törvényjavaslat</i>	
<i>(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	17
<i>Dr. Varga-Damm Andrea szóbeli kiegészítése</i>	17
<i>Hozzászólás</i>	18
<i>Határozathozatal</i>	19
<i>A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló T/5244. számú törvényjavaslat</i>	
<i>(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	19
<i>Kövér László házelnök megkeresése az Ogytv. 98. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban (IUB-41/8-1/2019.) (IUB-41/21-1/2019.)</i>	
<i>(Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. § (4) bekezdése alapján)</i>	20
<i>Az elnök előterjesztése</i>	20
<i>Hozzászólások</i>	21
<i>Határozathozatal</i>	36
<i>Egyebek</i>	37
<i>Az ülés berekesztése</i>	37

Napirendi javaslat

1. Országgyűlési beszámoló a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2017. évi tevékenységéről (B/4006. szám)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján és lehetőség szerint a határozathozatal)
(Beszámolót tárgyaló bizottság)
2. A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5244. szám)
(Hende Csaba, Barcza Attila, Demeter Zoltán, dr. Bajkai István (Fidesz), dr. Vejkey Imre (KDNP), dr. Völner Pál (Fidesz), Nacsa Lőrinc (KDNP), Herczeg Tamás, Bányai Gábor, dr. Hörcsik Richárd, dr. Simon Miklós, Fenyvesi Zoltán, Pánczél Károly, Ovádi Péter, Bóna Zoltán (Fidesz) képviselők önálló indítványa)

(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
3. A közigazgatási bíróságok függetlenségét biztosító további garanciákról szóló törvényjavaslat (T/5241. szám)
(Hende Csaba, dr. Völner Pál és Gulyás Gergely (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
4. Az állambiztonsági múlt nyilvánosságáról szóló törvényjavaslat (T/5339. szám)

(Mirkóczki Ádám és dr. Varga-Damm Andrea (Jobbik) képviselők önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
5. Kövér László házelnök megkeresése az Ogytv. 98. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban
(IUB-41/8-1/2019.) (IUB-41/21-1/2019.)
(Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. § (4) bekezdése alapján)
6. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Vejkey Imre (KDNP), a bizottság elnöke

Dr. Kovács Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke

Jakab Péter (Jobbik), a bizottság alelnöke

Dr. Becsó Károly (Fidesz)

Demeter Zoltán (Fidesz)

Vigh László (Fidesz)

Dr. Varga-Damm Andrea (Jobbik)

Dr. Varga László (MSZP)

Arató Gergely (DK)

Dr. Fülöp Erik (független)

Helyettesítési megbízást adott

Czunyiné dr. Bertalan Judit (Fidesz) dr. Kovács Zoltánnak (Fidesz)

Dr. Vitányi István (Fidesz) dr. Becsó Károlynak (Fidesz)

Dr. Bajkai István (Fidesz) Demeter Zoltánnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Gáborné dr. Túri Izabella bizottsági főmunkatárs

Dr. Nagy Zoltán bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Földváryné Kiss Réka elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága)

Dr. Völner Pál államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)

Hende Csaba (Fidesz) előterjesztő

Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár (Miniszterelnökség)

Dr. Szél Bernadett (független) képviselő

Megjelentek

Máthé Áron elnökhelyettes (Nemzeti Emlékezet Bizottsága)

Bank Barbara tag (Nemzeti Emlékezet Bizottsága)

Ötvös István tag (Nemzeti Emlékezet Bizottsága)

Soós Viktor Attila tag (Nemzeti Emlékezet Bizottsága)

Dr. Sólyom Péter adjunktus (Debreceni Egyetem Állam- és
Jogtudományi Kar)

Fedor Tibor főosztályvezető (Miniszterelnökség)

Horváth Bálint szóvivő (Állami Számvevőszék)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 02 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. VEJKEY IMRE (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Meghívottak! Köszöntöm a bizottság valamennyi megjelent tagját és a meghívottakat. Köszöntöm a bizottságunk ülésén a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara hallgatóit és Sólyom Péter adjunktus urat.

A bizottság ülését ezennel megnyitom. Ismertetem a helyettesítések rendjét: Vitányi István alelnök urat Becsó Károly képviselő úr helyettesíti, Czunyiné Bertalan Judit alelnök asszonyt Kovács Zoltán alelnök úr, Bajkai István képviselő urat pedig Demeter Zoltán képviselő úr. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

Soron következik mai ülésünk napirendjének megállapítása. A bizottság elnökeként azt javaslom, hogy a T/5244. számú, az egyházi törvény módosításának részletes vitájára utolsó előtti napirendi pontként kerüljön sor, és a napirendet ezzel a sorrendcserével fogadjuk el. A napirendi javaslat módosítására vonatkozó további indítvány nem érkezett.

Kérdezem képviselőtársaimat, van-e valakinek észrevétele, javaslata a napirendi pontokat illetően. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok, akkor most rátérünk a szavazásra.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a napirendi javaslatot a sorrendcserére tett javaslatommal együtt. Kérem, szavazzanak! Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy egyhangúlag, 12 igen szavazattal a bizottság a napirendet elfogadta.

Országgyűlési beszámoló a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2017. évi tevékenységéről (B/4006. szám) (Beszámoló megvitatása a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján és lehetőség szerint a határozathozatal)

Soron következik 1. napirendi pontunk: „A Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2017. évi tevékenységéről” címmel, B/4006. számon benyújtott beszámoló megvitatása és lehetőség szerinti határozathozatala a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján.

Tisztelettel köszöntöm az előterjesztő képviselőjében Földváryné Kiss Réka elnök asszonyt, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnökét, Máthé Áron elnökhelyettes urat és a testület valamennyi megjelent tagját és munkatársát.

Tájékoztatom tisztelt képviselőtársaimat, hogy az Országgyűlés 2019. február 18-án felkérte az Igazságügyi bizottságot, hogy a jelen beszámoló elfogadásáról vagy elutasításáról annak megvitatását követően hozzon határozatot is. Így tehát bizottságunknak kell határozni a beszámolóról, az a plenáris ülés elé már nem kerül.

A vita megnyitása előtt a tárgyalás menetével kapcsolatban ügyrendi javaslatot kívánok tenni. A bizottságban kialakult gyakorlat alapján kétolvasatos vitára teszek javaslatot: először kérdéseket lehet feltenni elnök asszonynak, majd az elnöki válasz után vélemények megfogalmazására lesz lehetőség. Kérdezem, van-e valakinek ezzel kapcsolatban véleménye, észrevétele. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok. Így amennyiben nincs, akkor szavazás következik.

Kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy elfogadja-e a tárgyalás menetére tett ügyrendi javaslatomat. Aki egyetért ezzel? *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy egyhangúlag, 12 igen szavazattal a tárgyalás menetére tett javaslatot a bizottság elfogadta.

Elsőként megadom a szót Földváryné Kiss Réka elnök asszonynak, hogy expozéját megtartsa. Tessék parancsolni, elnök asszony!

Földváryné Kiss Réka expozéja

FÖLDVÁRYNÉ KISS RÉKA elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága): Nagyon szépen köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak és kedves ifjú Jogászkollégák! Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy immár a negyedik alkalommal mutathatjuk be a Nemzeti Emlékezet Bizottságának éves tevékenységét. Tekintettel arra, hogy a bizottságban most több olyan képviselő is ül, akivel eddig személyesen nem találkoztunk, ezért engedjék meg, hogy nagyon röviden, lényegretörően, hogy segítsen önöket a tájékozódásban, ismertessem a bizottság munkáját, az elmúlt négy év eredményeinek legfontosabb pontjait és a 2017-es esztendő általunk legfontosabbnak ítélt eredményeit.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságát tehát 2014 februárjában hívta életre az Országgyűlés. A bizottság a tevékenysége során minden más szervezettől függetlenül, kizárólag az Alaptörvénynek és a törvényeknek alárendelten működik. Feladatunk a kommunista diktatúra működésének föltárása, alap kutatások végzése, ismeretterjesztés, egyszerre a diktatúra működtetésének bemutatása, a működtetői életpályáinak föltárása, másfelől pedig a diktatúra áldozatainak való tiszteletadás és az emlékezetük fenntartásának, méltó megőrzésének a segítése.

A bizottság öttagú, magam vezetem ezt a bizottságot, az Országgyűlés felkérésének eleget téve. Elnökhelyettese, Máthé Áron, illetve a bizottság három tagja itt ül körülünkben: Bank Barbara, Soós Viktor Attila és Ötvös István. Illetve a bizottságot egy hivatal segíti, a hivatalnak vannak történész kutatói, mintegy tizenöt ilyen kollégával dolgozunk, a többiek pedig, miután függetlenül működik a hivatal minden más intézménytől, olyan jogász, informatikus és egyéb adminisztratív kollégák, akik segítik a bizottság egyre szélesebb körű működésének mindennapjait.

Magáról a működésről engedjenek meg néhány szót. A feladataink részben alap kutatások, ezeket az elmúlt négy évben rendkívül szerencsésen egyre sokoldalúbb intézményközi együttműködés során végezzük. Így van körülbelül ötven olyan kollégánk, akik nem a mi intézményünkben dolgoznak, más intézeteknek, történeti intézeteknek, levéltáraknak, egyetemeknek, Tudományos Akadémiának a munkatársai, és egy-egy nagyobb projekt részeseként dolgoznak velünk. Illetve vannak kiemelt intézményközi együttműködéseink; ezekről a későbbiekben szeretnék néhány szót szólni. A bizottság tagjai munkacsoportokat vezetnek, amelyek szintén alap kutatásokat végeznek.

Az elmúlt négy évben egy viszonylag kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszer sikerült kiépítenünk, amelyben a hasonló, a totális diktatúrák működésének föltárásával foglalkozó nemzetközi szervezetekkel vagyunk kapcsolatban, Lengyelországban, Csehországban, Szlovákiában, és így tovább. Illetve van két olyan nemzetközi szervezet, a prágai székhelyű Platform of European Memory and Conscience, illetve a varsói székhelyű Emlékezet és Szolidaritás Európai Hálózata, European Network Remembrance and Solidarity, amelyek segítségével a magyar kollégák - nemcsak a NEB, hanem általában a magyar kollégák - által feltárt eredményeket igyekszünk a nemzetközi szakmai és emlékezetpolitikai vérkeringésbe is beemelni. Ez utóbbi szervezetnek, az ENRS végrehajtó testületének Magyarországról a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke is tagja.

A megalakulásunk óta elmúlt négy évről egy gyors számvetést készítettünk erre a mai alkalomra. A bizottság több mint 40 hazai és nemzetközi konferenciát szervezett. Ezeket a nemzetközi konferenciákat úgy tessenek elképzelni, hogy ezek közül több kétnapos, ahova Amerikától Oroszorszáig legalább 15-20 külföldi előadót próbálunk

minél tágabb merítésből hívni, a témakörök legjobb, legismertebb szakembereit hívjuk meg. A bizottság tagjai és a hivatal tudományos munkatársai mintegy félezer hazai és külföldi ismeretterjesztő és tudományos előadást tartottak. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a szakmai diskurzus elősegítése mellett minél szélesebb körben tudjunk az ismeretterjesztés területén is feladatokat vállalni. Ez jelenti az egyetemi előadásokat, jelenti a rendhagyó történelemórákat és egyáltalán jelenti azt, hogy ne csak egy szűk szakmai közönségben cseréljünk eszmét a kutatásainkról, hanem a nagyközönség számára is segítsük a közelmúltunk minél alaposabb megismerését. Ennek céljából hoztunk létre egy önálló digitális tudástárat, amely a honlapunkon utolérhető. Ez több tematikus alprogramot jelent, több mint ezer olyan kommunista hatalombirtokosnak a nagyon szakszerű levéltári források alapján, alapkutatásokon nyugvó életpályáját, tevékenységét mutatjuk be a törvényi felhatalmazásnak megfelelően, akik vagy a pártállamnál betöltött tisztségüknél fogva, vagy tevékenységük során a döntések meghozatalában, azok végrehajtásában, a hatalmi gépezet működtetésében szerepet játszottak, illetve több tematikus honlapunk is van.

A 2017-es esztendőben különösen fontos volt három olyan projekt, amelyről szeretnék röviden beszámolni. Az egyik még a '16-ban történt '56-os évfordulóból fakad, Forradalom és megtorlás, '56 emlékezete témakörben a Kúria elnökével és a legfőbb ügyész úrral együttműködésben egy nagy kutatási programot indítottunk belevonva levéltárakat, így a Nemzeti Levéltárat, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárát, a Fővárosi Levéltárat is. Ennek a kutatásnak a lényege, hogy minden olyan peranyagot teljes egészében feldolgoztunk, ahol halálos ítélet született. A teljes végrehajtói apparátust, beleértve népbírákat, ügyészeket, bírákat, illetve a politikai rendőrségen tevékenykedő vizsgálótiszteket összegyűjtöttük és az ő karrierpályáikat feltártuk. Csak hogy értsék, ez 110 ezer oldal alapiratanyag feltárását, kutatását jelentette és több tízezer oldalnyi személyzeti anyag pontos feltárását. Tulajdonképpen egy hiánypótló információs kárpótlást végzett el ezzel a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, ez, azt gondolom, a rendszerváltást követő most már harmadik évtized közeledtével '56-ot tekintve egy olyan hiány pótlása, amire réges-régen sort kellett keríteni. Nyilvánvalóan ez egy akkora léptékű munka volt, mintegy 50 kolléga vett részt benne országszerte, amit csak egy ilyen testület koordinálásával és az intézményvezető, a Kúria elnöke és a legfőbb ügyész úr együttműködésével lehetett megcsinálni. Azt gondolom, hogy ez mind a szakmai, mind a tágabb közvéleményt tekintve nagyon pozitív visszhangot kapott és egy nagyon komoly információs kárpótlás '56 mártírjainak és az egész magyar társadalomnak.

Van egy nagyon fontos másik projektünk, amely a vidéki Magyarország kommunizmus alatti történetét tárja fel. Ez egy hiányfejezet, nagyon Budapestre és az elitre koncentrálunk. A Magyar Tudományos Akadémiával negyedik éve működtetünk egy közös kutatócsoportot a „Magyar vidék a kommunista diktatúra idején” témában. Ez országos konferenciákat szervez, alapkutatásokat végez. Két nagyon szép és nagyon komoly tudományos kiadványt jelentetett meg ez a munkacsoport és ennek alapján indítottunk el az Országgyűlés Hivatalának Közgyűjteményi és Közművelődési Igazgatóságával együttműködésben '17-18 folyamán egy olyan országos megemlékezéssorozatot, amely a kádári téveszesítés áldozatainak állít emléket, ezt a történetet mutatja be rendhagyó történelemórákkal, vándorkiállításokkal, ismeretterjesztő filmmel, diákvetélkedővel, országos konferenciasorozattal, tematikus ismeretterjesztő számokkal és konferenciakiadványokkal. Ez most már a közel 30. önálló helyen jár, hívják, szeretik és '18-ban az Agrárminisztériummal együttműködésben mind a 62 agrárszakiskolába elvittük ezt a programot. Ez tehát önálló életet él.

A Nemzeti Levéltárral '17-ben indítottunk el egy olyan programot, amely a teljes vidéki állampárti nomenklaturát tárta fel. Mind a 19 megyei levéltár kollégáival együttműködve egy olyan adatbázist kezdtünk el '17-ben, ami '18-ra realizálódott is, és ami mintegy 4000 vidéki pártvezetőnek a karrierpályáját tárja fel minden esetben levéltári forrásokra építve.

Az iratfeltárás kapcsán két dolgot szeretnék még kiemelni, az egyik levéltári, a másik pedig irattári kérdés. Az egyik az, hogy 2017-ben sikerült az Orosz-Magyar Levéltári Vegyesbizottság működésébe új életet vinni. Azt gondolom, nem kell magyarázni, hogy különösen fontos a Moszkvában őrzött magyar vonatkozású iratanyag helyzete. Ez egy rendkívül összetett feladat és a Nemzeti Levéltárral, illetve a Hadtörténeti Levéltár vezetésével együttműködve sikerült az orosz féllel egy keretmegállapodást kötni '17 folyamán, és így '18-ban el tudtuk indítani olyan kutatási programokat, amelyekről azt várjuk, hogy számunkra fontos területeken fogunk új anyagokat megismerni olyan, eddig nem ismert oroszországi forrásokból, amelyek a kommunista diktatúra történetének magyarországi vonatkozásaiban segítenek nekünk eligazodni.

Szintén a múltfeltárásnak egy nagy területe, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága törvényi felhatalmazása alapján betekinthez az 1990 előtt keletkezett kommunista diktatúra működésével kapcsolatos iratanyagba. Ennek összefüggésében kezdtük el 2016-ban az Alkotmányvédelmi Hivatallal az úgynevezett mágnesszalagok feltárását. Ez az az anyag, amely egyfajta lementése a hálózati adattárnak, az operatív adattárnak. 2017-re az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága kutatói, illetve tagjai egy közös előterjesztést készítettek az Országgyűlés és a magyar kormány számára, amelyben azt javasolták, hogy a mágnesszalag teljes adatállománya felülvizsgálatra kerüljön és a nemzetbiztonságilag nem érzékenynek számító adatokról kerüljön le a minősítés, kerüljön át a mágnesszalag a levéltárba és váljon kutathatóvá. (*Arató Gergely megérkezik.*) Ezt a jelentést, illetve javaslatot 2017-ben dolgozta ki a NEB és az ÁBTL közösen, ez a honlapunkon elérhető. Ezt a kormány megtárgyalta, elfogadta és megkezdődött 2017 folyamán az a felülvizsgálati munka, ami aztán 2018-ban zárult le és ma már a mágnesszalagokon őrzött adatállomány az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában a kutatók és a nagyközönség rendelkezésére áll. Azt gondolom, ez is egy olyan érzékeny és fontos területe a múltfeltárásnak, amely révén éppen a Nemzeti Emlékezet Bizottsága a társintézményekkel együttműködésben nagyon komoly előrelépést tudott elérni az információs kárpótlás tekintetében.

Ugyanez a munka, a KNBSZ kezelésében lévő iratanyagok felülvizsgálata folyik a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága közötti együttműködés keretében. 2017-ben itt is 224 darab újabb titkos minősítésű irat minősítésének megszüntetésére tett javaslatot a Nemzeti Emlékezet Bizottsága a KNBSZ számára, amely 2018 folyamán fölülvizsgálta ezeket az anyagokat. S most kaptuk az értesítést, hogy a javaslatunkat befogadták, és lekerült a minősítés ezekről az iratokról.

Ahogy az önöknél lévő könyvcsoomag mutatja - erre most külön nem térnék ki; ha kérdésük vonatkozik rá, akkor ezt is szívesen bemutatom -, 2017-ben is folytatta a bizottság nemcsak az ismeretterjesztő tevékenységét, hanem a szakmai publikációs tevékenységét is. Ebből egy válogatást hoztunk el önöknek. Viszonylag széles körű publikációs tevékenysége van a bizottságnak, számos konferenciát szerveztünk, többet itt az Országházban, részben évfordulókhoz kapcsolódóan, illetve a kutatásaink bemutatását vállaltuk kisebb és nagyobb szakmai, illetve nagyközönség számára. Azt gondolom, az iratfeltárás mellett, a tudományos kutatás mellett a 2017. év talán

legfontosabb lépése volt, hogy megpróbáltunk minél inkább az ismeretterjesztés és a nagyközönség, illetve a fiatalokat megszólító programok irányába elindulni. Mert ahogy most is látjuk itt a hátsó sorokban, egész egyszerűen felnőtt egy olyan generáció, amelyiknek hál' istennek nincs személyes tapasztalata a diktatúráról. A mi felelőségünk az is, hogy érvényesen, hitelesen és lényegrelátóan tudjunk egy ifjú, a fiatalabb generáció számára olyan tudást átadni a kommunista diktatúráról, amely egyszerre elgondolkodtat, egyszerre segít az áldozatok emlékének megőrzésében, és egyszerre óv attól, hogy hasonló hibába essünk, mint amit egyszer már a történelem számunkra megmutatott.

Nagyon röviden ez a '17-es tevékenysége a Nemzeti Emlékezet Bizottságának. Várom a kérdéseket, és kérem, amennyiben egyetértenek vele, akkor fogadják el a beszámolómat. Köszönöm, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm, elnök asszony. Bizottságunk nevében köszönjük kutatásait, köszönjük múltfeltáró munkájukat és az erről szóló ismeretterjesztő tevékenységüket és publikációikat.

Tisztelt Képviselőtársaim! Kérdezem, ki kíván hozzászólni az első körben, a kérdések körében. *(Jelzésre:)* Varga-Damm Andrea képviselő asszony, tessék parancsolni!

Kérdések

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Mindenekelőtt engedjék meg, hogy megköszönjem a munkájukat, és azt, hogy egyáltalán erről a szörnyűséges időszakról tudunk itt a parlament falai között egymással beszélgetni. Köszönjük a tájékoztatásukat, tényleg nagyon széles körű, és azt különösen, hogy láthatóan nagyon sok olyan rendezvényt tartanak, amely minél szélesebb körben a közönség számára és különösen azon korosztály számára, akik nem éltek át ezt az időszakot, valóban értékesnek mondhatnám, de ezzel még nem is minősíteném eléggé azt a korszakot, tehát nagyon fontos információkat adnak át. Megengedik-e, hogy pár kérdést feltegyek a beszámoló alapján? *(Földváryné Kiss Réka: Természetesen.)*

Az első kérdésem azzal kapcsolatos, hogy beszélt elnök asszony a fiatalokról. Az érzékelhető, hogy önök a munkájuk során bevonnak fiatalokat az ismeretterjesztésbe, de személyes tapasztalatukat szeretném inkább megkérdezni, hogy mennyire látják, hogy a fiatalokhoz érzelmileg tényleg közel kerülnek. Mert hiszen önmagában az ismeret megismerése nem elegendő ahhoz, hogy feldolgozzam és megértsem, hogy valójában miről van szó, és az a cél, amit az utolsó mondataiban elmondott elnök asszony, hogy soha többet ne kerüljön sor, ne kerülhessen sor a történelemben ilyenfajta időszakra, a fiatalok mennyire érzik át tapasztalatai szerint azt, hogy ez nemcsak egy ismeretátadás, hanem egy lélekállapot kialakítása arra vonatkozóan, hogy az élete során minden viszonyrendszerében utasítson el bármifajta olyan befolyást vagy bevonását olyan cselekedetekbe, amire akár kicsiben azt lehet mondani, hogy hasonló az ilyenfajta magatartásokhoz. Ez volt az első kérdésem.

A második pedig a nyilvánosság. Látjuk azt, hogy valóban hozzá lehet férni interneten adatokhoz az ismeretterjesztés körében, de érzi-e azt elnök asszony vagy a kollégái, hogy erőteljesebben kellene az információkat a társadalom felé átadni? Én azt érzékelem, hogy miután tényleg mindjárt harminc év eltelik a rendszerváltás óta, az emberek egyre inkább érzéketlenek arra az időszakra, és sokan igyekeztek el is felejteni, akik azt megélték. De mégis, nem érzik-e azt, hogy még több csatornát kellene arra létrehozni, működtetni, hogy a valódi információk és az azokból eredő - mint a

fiataloknál említettem - lélekállapot azért maradjon fenn a tagadásra, mármint ennek a rendszernek a tagadására, hogy „soha többet”?

A következő kérdésem az, hogy esetleg fókuszáltak-e a kutatásaik arra a társadalmi csoportra, akiknek nagyon szembeötlő és szinte fejbevágó a Terror Háza Múzeumban az a sarokszoba, amikor is a nyilasból kommunista lesz, aztán ávós. Azt szoktam mondani, a Terror Háza Múzeum legfontosabb szobája az, amikor átöltözik egyik egyenruhából a másikba. Kutatásaik során ez a csoport fókuszba került-e? Mert én úgy vélem - de lehet, hogy ezzel egyedül vagyok -, hogy nem biztos, hogy csak az elvek, hanem inkább az a fajta magatartás, az a fajta lehetőség a negatív kibontakozásra sokkal inkább motiváló eszköz volt, mint az, hogy egy ügyet vagy egy elvet vagy egy ideológiát szolgáljon. Tehát erre fókuszál-e a kutatásuk?

Az utolsó kérdés pedig az, hogy esetleg nem szorgalmaznák-e azt, hogy természetesen bizonyos kor fölött - hiszen tényleg, túl fiatalokat nem szabad ezzel terhelni, de bizonyos kor fölött - történelemórákra az önök kutatói az egész országban meg kellene hogy jelenjenek. Nem tudom, mi kell ahhoz, hogy ez megtörténhessen, de teljesen más, amikor a történelemtanár beszél erről, aki ma, mondjuk, harmincéves, és nem lehetnek sem személyes tapasztalatai, sem a kutatásokból eredő iszonyúan kemény tapasztalatai, amivel megfelelő lélekállapotban tudná az információt átadni. Önök át vannak ezzel itatva, hiszen ezzel foglalkoznak, sokkal hitelesebben tudnák a fiataloknak ezt történelemóra keretében átadni. Úgyhogy hadd kérjem önöket, hogy ezt próbálják elérni, hogy legalább minden évfolyamban, mondjuk, hetedik osztálytól évi egy történelemóra erről szóljon, tartalmasan, illusztrálva, érzelmesen; tehát hogy a gyerekek meglátnák, hogy ez milyen időszak volt, és hogy „soha többet”. Köszönöm a kérdésekre a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönjük, képviselő asszony. Kérdezem a bizottság többi tagját, ebben a körben kíván-e valaki kérdéseket föltenni elnök asszonynak. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok. Elnök asszony, öné a szó. Tessék parancsolni!

Földváryné Kiss Réka válaszai

FÖLDVÁRYNÉ KISS RÉKA elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága): Nagyon szépen köszönöm képviselő asszonynak az észrevételeit, a biztatását és a kérdéseit is.

Fiatalok, személyes tapasztalatok, és azt hiszem, az utolsó kérdés is talán a történelemórákkal kapcsolatban: nekem az a tapasztalatom, hogy a fiatalok nagyon nyitottak, ha jól szólítjuk meg őket. S ahogy ön is mondta, minél személyesebb történeteken keresztül tudjuk ezt bemutatni, annál nagyobb a nyitottság. Ebben tehát egyetértünk, és mi is próbálunk efelé elmenni.

Amit mi a magunk eszközeivel tudunk tenni, az az, hogy minden olyan alkalom, október 23-a, február 25-e, amikor egyébként is az iskolákban feladat megemlékezni akár az '56-os forradalom történetéről és áldozatairól, illetve a kommunizmus áldozatairól, akkor a mi kollégáink szétszpriccelnek az országban; tehát ami az erejükhöz képest lehetőség, egyre több rendhagyó történelemórát szervezünk. A kiterjedt kapcsolatrendszerrel kapcsolatosan nagyon fontosnak tartom a vidéki értelmiségi bázis megszólítását, mert ez egy óriási potenciál; a vidéki levéltárosokkal, egyetemi, főiskolai kollégákkal, muzeológus kollégákkal hál' istennek nagyon intenzív a kapcsolatrendszerünk, és velük együttműködve, rájuk számítva, azt gondolom, egyre több iskolát tudunk elérni.

Ahogy mondtam, az Agrárminisztériummal való közös programunk most éppen arról szól, hogy a leendő agrárértelmiség megismerkedjen azzal a történettel, amely a történelmi hagyományos paraszti létforma és társadalmi csoport felszámolásához vezetett. Tehát ebbe az irányba mi is elmozdultunk, nyilván lehet ez a munka még

intenzívebb és még több. Ez nem is annyira pénz, mint inkább humánerőforrás-kapacitás kérdése. Igyekszünk szemtanúkat is elvinni. Tehát a Gulag-évfordulóhoz kapcsolódóan majdnem mindig olyan valakit is vittünk, aki személyesen tapasztalta meg a Gulag borzalmait és ez nagyon él és hat, azt gondolom. Legalább olyan fontos, hogy a történelemtanárokon keresztül szólítsuk meg a leendő hallgatókat. Éppen most az Országgyűlés Hivatalával együttműködésben nyáron egy olyan történelemtanár-továbbképzést szervezünk a Ház falai között, illetve a Nemzeti Közszerológiai Egyetemmel együttműködésben, ahol a történelemtanároknak próbáljuk meg azt a tudást átadni, amit utána továbbvihetnek az iskolába. De igen, a kérdésben megfogalmazott kritikát is értem és valóban... *(Dr. Varga-Damm Andrea: Nem, nem!)* nagy a feladat, de azt gondolom, hogy nagy a nyitottság is. Nekem nagyon pozitív tapasztalataim vannak a fiatalokkal kapcsolatban, érzik, értik és elutasítják.

Ami pedig a nyilvánosságot illeti, hogy még több csatornán lehetne és kellene, igen, ez így van. Még több csatornán lehetne és kellene, ebben nagyon egyetértek és azt is látom, hogy minél kisebb közösségbe megyünk el és minél inkább helyi történeteket viszünk, annál nagyobb a tabu és adott esetben még mindig a félelem, hiszen ott egy lokális közösségben együtt élnek azok a leszármazottak, akiknek valaha a felmenői megtapasztalták így vagy úgy a diktatúrát. Azt gondolom, hogy a hiteles információk átadása segít ezeket az érzelmi gátakat átlépni. Ebben is próbálunk a lehetőségekhez képest lépni. Azt kell mondanom, hogy megint csak, hogy ez nem egy intézményi feladat, hanem a társintézményekkel, történész kollégákkal együttműködésben próbáljuk az erőnket megsokszorozni, de van elmozdulás, én legalábbis bízom ebben.

Ami pedig a nyilas-kommunista váltást illeti, illetve azt, hogy az életpályákban ez hogyan nyilvánult meg, szeretném elmondani, hogy az egyik első konferenciánk itt, a parlamentben a "Remény és realitás - Magyarország 1945" címet viselte. Ennek a kötete talán éppen tavaly jelent meg, ahol a témával foglalkozó, azt hiszem, legjobb történészek és helyi témákkal foglalkozó történészek mutatták be a nagy változást, illetve a lokális példákat. Az Akadémiával közös munkacsoportunk első éve is '45-öt mutatta be helyi szinten, hogy mi történt Zala megyében, Veszprém megyében, mi történt a Hajdúságban. Tehát lefűrva egészen a lokális történetekig. Itt nagyon fontosnak tartom megint azt, hogy épp az indulásunktól levéltári források, hiteles kutatások alapján tudunk tulajdonképpen egy ismeretlen vidéktörténetet felhozni, amelynek '45 volt a fókuszpontja. Tehát igen, ez a kérdés bennünk is felmerült és erre nézve most már vannak eredményeink is publikálva, úgyhogy elindultunk mi is. Köszönöm a kérdést. *(Dr. Varga-Damm Andrea: Köszönöm szépen.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen, elnök asszony. Köszönjük, hogy a feltett kérdésekre válaszolt. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván szólni. Vélemények, észrevételek következnek, ez a második kérdéskör. *(Vigh László jelentkezik.)* Vigh László képviselőtársunké a szó. Tessék parancsolni!

Vélemények, észrevételek

VIGH LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Egyetértek a képviselőtársammal, valóban másképp közelítjük meg ezt az időszakot mi, akik éltünk a diktatúrában és van összehasonlítási alapunk a tekintetben, hogy mi a különbség az akkori és a mostani időszak között. Nagyon nagy tisztelet a bizottság felé, óriási munkát végeztek. Én olyan szerencsés vagyok, hogy a bizottság egyik tagját hallhattam is az egyik előadáson és óriási élmény volt nekem, aki családja révén is érintett a diktatúrában negatív értelemben. Úgyhogy nagy köszönet és tisztelet ezért a munkáért. Az a kérésünk, hogy folytassák, mert nagyon fontos munkát végeznek. *(Földváryné Kiss Réka: Köszönöm szépen a bizalmat.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván még hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelentkezőt nem látok. Kérdezem elnök asszonyt, hogy kíván-e reagálni. *(Földváryné Kiss Réka: Nem, köszönöm szépen.)* Nem. Köszönöm szépen.

Határozathozatal

Tisztelt Bizottság! Most a határozathozatal következik. Kérdezem tehát, elfogadják-e a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2017. évi tevékenységéről szóló B/4006. számú beszámolót. Aki ezzel egyetért, elfogadja, kérem, jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag, 13 igen szavazattal, nem szavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a beszámolót.

A bizottsági döntéséről a házelnök urat írásban értesítjük, valamint az Országgyűlés honlapján is elérhető lesz. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom. Köszönjük a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnökének, helyettesének és tagjainak részvételét a bizottsági ülésünkön. Mielőtt második napirendi pontunk következne, egy perc technikai szünetet kérek. *(A meghívottak elhagyják a termet. - Rövid szünet.)*

A közigazgatási bíróságok függetlenségét biztosító további garanciákról szóló T/5241. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Folytatjuk bizottságunk ülését. A második napirendi pontunk következik, a közigazgatási bíróságok függetlenségét biztosító további garanciákról szóló T/5241. számú, Hende Csaba (Fidesz) és képviselőtársai által benyújtott törvényjavaslat részletes vitájának kijelölt bizottságként történő lefolytatása. Tisztelettel köszöntöm az előterjesztők képviselőjében Hende Csaba képviselő urat, bizottsági elnök urat, parlamenti alelnök urat, valamint a kormány képviselőjében Völner Pál igazságügyi államtitkár urat.

Megnyitom a részletes vita első szakaszát, vagyis a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. §-ában meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát. Kérdezem elsőként előterjesztőként Hende Csaba urat, hogy álláspontja szerint a törvényjavaslat megfelel-e a házsabályi rendelkezéseknek.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Tisztelt Elnök Úr! Igen a válaszom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most a kormány álláspontját kérdezem!

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Megfelel, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Megnyitom a vitát. Kérdezem, e vonatkozásban ki kíván hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelentkezőt nem látok, a vitát lezárom.

Kérdezem a bizottságot, hogy véleményük szerint megfelel-e a törvényjavaslat a házsabály rendelkezéseinek. Aki ezzel egyetért, kérem, szavazzon! *(Szavazás.)* Ki nem? *(Szavazás.)* Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy 12 igen szavazattal, nem szavazat nélkül, 1 tartózkodással a bizottság úgy döntött, hogy az előterjesztés megfelel a házsabály 44. §-ában foglaltaknak.

Mivel az előterjesztéshez képviselői módosító javaslatok érkeztek, áttérünk a háttéranyag megvitatására, mely 16 pontból áll, és amelyet a bizottság tagjainak kiosztottunk. Elsőként a háttéranyag egymással összefüggő 1., 3., 4., 6., 7., 11. és 13. pontjairól kell döntenünk. A módosító indítványt Varga László képviselőtársunk

nyújtotta be. Kérdezem a benyújtó képviselőt, kívánja-e a módosító javaslatát indokolni. *(Dr. Varga László: Tessék?)* Kérdezem, hogy kívánja-e indokolni. *(Dr. Varga László: Nem.)* Köszönöm szépen. Most kérdezem a kormányt, hogy mi az álláspontja a háttéranyag ezen pontjáról.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kérdezem az előterjesztőt is!

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A vitát megnyitom. Kérdezem, ki kíván hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag egymással összefüggő ezen pontjait. Aki elfogadja? *(Szavazás.)* Öt. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc; tartózkodás nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 5 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

Rátérünk a háttéranyag 2. pontjára, Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványára. Nincsenek jelen. Kérdezem az előterjesztőt a módosítással kapcsolatban, egyetért-e.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki igen? *(Szavazás.)* Öt. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc; és tartózkodás nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 5 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A háttéranyag 5. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványa; nincsenek jelen. Kérdezem az előterjesztőt.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Öt. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc; és tartózkodás nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 5 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A háttéranyag 8. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők módosító javaslata. Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy

a módosító javaslat olyan elemeket tartalmaz, melyek a határozati hárszabály 42. § b) pontja alapján a hárszabály 44. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatot indokolják. A módosító javaslatról való döntés keretében a bizottság egyben a módosítási pont megfeleléségéről is állást foglal. A módosító javaslat előterjesztői nincsenek jelen. Kérdezem az előterjesztőt.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogadjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Négy. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc. És aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen, 8 nem szavazat és 1 tartózkodás mellett a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A háttéranyag 9. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványa. Kérdezem az előterjesztőt, egyetért-e a módosítással.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Nem. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogadjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Négy. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc. És aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen, 8 nem szavazat és 1 tartózkodás mellett a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A háttéranyag 10. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványa. Kérdezem az előterjesztőt, egyetért-e a módosítással.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Nem. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogadjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Négy. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc. És aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen, 8 nem szavazat és

1 tartózkodás mellett a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el. (*Jakab Péter kimegy a teremből.*)

Rátérünk a háttéranyag 12. pontjára, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők önálló indítványa. Kérdezem az előterjesztőt, egyetért-e a módosítással.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kérdezem képviselőtársaimat, kíván-e valaki hozzászólni. (*Nincs ilyen jelzés.*) Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki igen? (*Szavazás.*) Négy. Aki nem? (*Szavazás.*) Nyolc; és tartózkodás nincs. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A háttéranyag 14. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványa. Kérdezem az előterjesztőt az álláspontjáról.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Nem. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki hozzászólni. (*Nincs ilyen jelzés.*) Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki igen? (*Szavazás.*) Négy. Aki nem? (*Szavazás.*) Nyolc; és tartózkodás nincs. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A háttéranyag 15. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványa. Kérdezem az előterjesztőt, egyetért-e a módosítással.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván hozzászólni. (*Nincs ilyen jelzés.*) Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki igen? (*Szavazás.*) Négy. Aki nem? (*Szavazás.*) Nyolc; és tartózkodás nincs. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

Végül a háttéranyag 16. pontja következik, szintén Keresztes László Lóránt és Schmuck Erzsébet LMP-s képviselők indítványa. Kérdezem az előterjesztőt, egyetért-e a módosítással.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Nem támogatom.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormányt.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Úgy látom, senki.

Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a háttéranyag ezen pontját. Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Négy. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc; és tartózkodás nincs. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a háttéranyag ezen pontját nem fogadta el.

A bizottság kormánypárti tagjai a megjelölt határidőben hétpontos módosítójavaslat-tervezetet juttattak el a bizottság titkárságára, melyet a bizottság valamennyi tagja a tegnapi napon megkapott. Elsőként kérdezem az előterjesztők álláspontját a bizottsági módosítójavaslat-tervezetről.

HENDE CSABA (Fidesz) előterjesztő: Támogatom, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most a kormány álláspontját kérdezem a javaslattervezetről.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Támogatjuk, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok. A vitát lezárom.

Kérdezem a bizottságot, támogatja-e a megküldött módosítójavaslat-tervezetet, mely a bizottság részletes vitát lezáró módosító javaslata is egyben. Aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Nyolc. Aki nem? *(Szavazás.)* Három. És aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 8 igen szavazattal, 3 nem szavazat és 1 tartózkodás mellett a javaslatot elfogadta.

Most a részletes vita lezárásáról kell szavaznunk. Kérdezem képviselőtársaimat, lezárják-e az előterjesztés részletes vitáját. Aki egyetért ezzel? *(Szavazás.)* Nyolc. Aki nem? *(Szavazás.)* Négy; és tartózkodás nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy 8 igen és 4 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a bizottság a részletes vitát lezárta.

Kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy kíván-e a plenáris ülésen a bizottsági jelentések vitájában előadót állítani. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok, nem. *(Jelzésre:)* Varga-Damm Andrea képviselőtársunk? Képviselő asszony kisebbségi véleményt szeretne megfogalmazni? *(Dr. Varga-Damm Andrea bólint.)* Jó.

Kérdezem a tisztelt bizottságot, elfogadja-e, hogy Varga-Damm Andrea képviselőtársunk a kisebbségi álláspontot megfogalmazza a plenáris ülésen. Ki az, aki ezzel egyetért? *(Szavazás.)* Ki nem? *(Szavazás.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* Nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy 4 igen, 8 nem szavazattal, tartózkodás nélkül a bizottság ehhez nem járult hozzá. Ezzel a napirendi pont tárgyalását lezárom.

Köszönjük szépen a részvételüket. További szép napot kívánok! *(Hende Csaba és Völner Pál elhagyják a termet.)*

**Az állambiztonsági múlt nyilvánosságáról szóló T/5339. számú törvényjavaslat
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)**

Soron következik harmadik napirendi pontunk, az állambiztonsági múlt nyilvánosságáról szóló T/5339. számú, Mirkóczki Ádám és Varga-Damm Andrea jobbikos képviselők által előterjesztett törvényjavaslat tárgysorozatba vételéről való döntés. Varga-Damm Andrea előterjesztő képviselőtársunk jelen van. Felhívom képviselőtársaim figyelmét, hogy a tárgysorozatba vételről történő bizottsági határozathozatal funkciója kizárólag annak eldöntése, hogy az indítvánnyal az Országgyűlés érdemben foglalkozni kíván-e. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Dr. Varga-Damm Andrea: De én szeretnék!)* Varga-Damm Andrea képviselőtársunké a szó! *(Dr. Varga-Damm Andrea: Mint előterjesztő szeretnék!)* Bocsánat! Így van, tessék!

Dr. Varga-Damm Andrea szóbeli kiegészítése

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik) előterjesztő: Köszönöm szépen. Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselőtársaim és Vendégeink! Elég érdekes helyzetet hozott elő a Jóisten, a legjobb rendező, hogy pont a Nemzeti Emlékezet Bizottsága beszámolójakor tárgyalunk erről az ellenzéki javaslatról. Ha valaki megnézi a parlament honlapját, azt látja, hogy minden áldott évben valamely képviselőcsoport valamely tagja előterjeszt egy hasonló jogszabálytervezetet, ami, ha tetszik, ha nem, Magyarországon valóban morális minimum, mert hiszen miért beszélünk még mindig nemzeti emlékezetéről, a kommunista diktatúra áldozatairól és egyáltalán annak a történelmi folyamatnak az elemzéséről, ha azt az alapvető kötelezettségét nem teljesítette a rendszerváltó parlament és utána a továbbiak, amely alapvető kötelesség lett volna a vonatkozásban, hogy mindazok az emberek, akik a kommunista időszak alatt bűnöket követtek el társadalmunk tagjaival szemben, megbűnhődjenek.

1991 májusában került a Zétényi-Takács-féle törvényjavaslat az első demokratikusan választott parlament elé. Ez két tudós ember, akiknek tényleg az lett volna a céljuk, hogy ne évüljenek el ezek a bűnök, illetve - és emellett ez még nagyon fontos -, hogy a demokratikus rendszerben azok az emberek, akik részt vettek a bűnök elkövetésében, ne lehessenek bizonyos tisztségviselők. Akkor majdnem kétharmados többséggel megszavazta ezt a parlament, azonban miután Göncz Árpád köztársasági elnök előzetes normakontrollt kért, az Alkotmánybíróság a jogbiztonság intézménye megsértésének indokával ezt megsemmisítette. Aztán természetesen voltak próbálkozások, de amint sajnos azt láttuk, az első demokratikusan választott parlament pártjai bizonyos ideológiai átalakulásokon mentek át, ezért egyre inkább nem volt fontos ez a kérdés. Örülök, hogy itt ül egy jó pár fiatal, és hallhatja ezt. Nem volt fontos az elmúlt 29 év parlamentjének az, hogy bár intézménnyel is emlékezünk, mégis azoknak az embereknek, akik még mindig szabadon élhetnek boldogan, akár magas összegű nyugdíjakkal is, nem kell szembenézniük a bűneikkel és akár a közélet magas tisztségeit is betölthették.

Ez a törvényjavaslat annyiban rendkívül speciális, hogy ez a lengyelországi lusztrációs törvényjavaslat fordításából készített, a magyarországi jogrendszerhez adaptált javaslat. Ez azért is fontos, mert, mint látjuk, a kormányzat rendszeresen mintának tekinti Lengyelországot politikai szempontból feltétlenül Magyarország számára, és egyébiránt valóban a történelmi közös utunk is összeköt bennünket. Az,

ahogy ennyire hangzatosan egy másik ország, Lengyelország politikai környezetéhez, az Európai Unióban folytatott tevékenységéhez Magyarország viszonyul, úgy érzem magam is, hogy elég erős alap ahhoz, hogy átvegyük ezt a szabályozást, ha már ezt a lusztrációt ilyen jól meg tudták csinálni. Tulajdonképpen náluk nem Nemzeti Emlékezet Bizottsága, hanem Nemzeti Emlékezet Intézete van, amelynek saját ügyészsége van, pont azért, ha valaki a mai viszonyok között is szeretne közjogilag fontos tisztségekbe jutni, akkor annak vizsgálja ez az intézet az előéletét az után, hogy azt nyilatkozza, nem volt olyan bűnökkel körülölelt az élete, amely akadályozná a tisztség elfoglalásában.

Ha ennyire fontos számunkra Lengyelország, mint minta, akkor úgy gondolom és úgy gondoljuk mindannyian szerintem, akik ezzel eddig foglalkoztunk, hogy itt az idő végre ennyi idő után, hogy ezt is vegyük át lengyel testvéreinktől és legyünk olyan bátrak és következetesek, amilyenek ők. Ezért terjesztette elő Mirkóczki Ádám képviselőtársam ezt a törvényjavaslatot, amit valóban már korábban is előterjesztettünk. Ez most egy olyan erőteljesen, a magyar jogrendszerbe foglalt, adaptált változata, amivel szemben, azt gondolom, már valóban jogi koherenciazavarra való hivatkozás semmiképpen nem lehet. Viszont a javaslat indokoltsága igencsak időszerű, addig időszerű, míg egy ilyen törvényjavaslat érvényesen nem jön létre.

Különösen az a furcsa, hogy amit az első Zétényi-Takács-féle javaslat tartalmaz, hogy 1944. december 21-től 1990. május 2-ig nem volt jogállam Magyarországon, ezt az Alaptörvény is rögzíti, az Alaptörvény kifejezetten kimondja, hogy az egy jogállami szempontból elfogadhatatlan időszak volt. Tehát mindennek, amit ott a kommunisták, majd a szocialisták elkövettek, következménye kellene legyen. Ehhez képest magát a személyi következtetéseket, a személyi felelősséget a mai napig sem óhajtja az aktuális parlamenti többség végrehajtani.

Azt kérem a tisztelt bizottságtól, mivel most csak arról beszélünk, hogy tárgysorozatba vehessük, nem arról, hogy ebből törvény legyen-e, hogy támogassák a törvényjavaslat tárgysorozatba vételét, már csak azért is, mert ha álságos módon mindenféle intézményeket létre tudunk hozni e korszakra emlékezve, akkor próbáljuk már azt is végre megtenni, hogy ne csak emlékezzünk, hanem következménye is legyen azok számára, akik abban a bűnös rendszerben szerepet vállaltak és honfitársaink ellen bűnöket követtek el. Köszönöm szépen.

Hozzászólás

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni. *(Dr. Kovács Zoltán jelentkezik.)* Kovács Zoltán alelnök úré a szó. Tessék parancsolni!

DR. KOVÁCS ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az elmúlt ülésen a képviselő asszony nem volt jelen, amikor pedig egyszer már végigvitattuk e kérdéskör jelentőségét. Annyival egészíteném ki a múltkor elmondottakat, hogy nálunk is volt hármas bírói tanács, amely az átvilágítást végezte. Kezdte a képviselőkkel és fontos állami tisztségeket betöltő személyekkel. Ez hosszú időn keresztül működött egyébként *(Dr. Varga-Damm Andrea: Azt tudom!)*, tehát amire ön célzott, hogy van egy ügyészsége és az végzi ezt a feladatot, az nálunk is megtörtént, nálunk független bírókból álló testület, két tanács végezte el.

A másik, amit hozzátennék, mert a múltkori vitában nem hangzott el, hogy nemhogy nincs, hanem a Történelmi Hivatal, tehát egy komplex rendszer vizsgálja történelmi és nem politikai szemmel ezeket a történéseket, amelyek sajnálatos és szörnyű módon bekövetkeztek abban a korszakban.

Végezetül még egy mondat. Nem teljes a mágnesszalagokon található anyag, illetve maguk az iratanyagok sem, hisz annak egy részét elégették, egy részét politikai céllal vagy anélkül elvitték, nem akarom azt a szót használni, hogy kilopták, ezért nem lehet teljes körű tényfeltárást és igazságot szolgáltatni ebben az ügyben sajnálatos módon.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván még hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok, a vitát lezárom.

Kérdezem képviselő asszonyt, zárszóként kíván-e valamit mondani. *(Dr. Varga-Damm Andrea jelzésére:)* Nem, köszönöm szépen.

Határozathozatal

Kérdezem a bizottság tagjait, támogatják-e a törvényjavaslat tárgysorozatba vételét. Aki igen? *(Szavazás.)* Négy. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc; és tartózkodás nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy 4 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a bizottság a törvényjavaslatot nem vette tárgysorozatba. *(Arató Gergely kimegy a teremből.)*

A határozati házsabály értelmében a bizottság házelnök urat a tárgysorozatba vétel kérdésében meghozott döntéséről írásban értesíti. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom.

Mielőtt 4. napirendi pontunkra térnénk, a 2. napirendi pontunk kapcsán Varga-Damm Andrea képviselőtársunk bejelentette azt, hogy kisebbségi véleményt akar megfogalmazni, amiről szavaztunk. De valójában nem kellett volna szavaznunk erről a kérdésről, ugyanis a 117. § (3) bekezdés akként rendelkezik, hogy a bizottsági és a kisebbségi vélemény csak olyan elemeket tartalmazhat, amelyek a bizottsági vitában bármely részről elhangzottak. Mivel a vitában semmi nem hangzott el, ezért tulajdonképpen kisebbségi véleményt sem lehetne megfogalmazni. Ennyiben pontosítanám a 2. napirendi pontunk zárását.

A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló T/5244. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Soron következik 4. napirendi pontunk: a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló T/5244. számú, Hende Csaba, Fidesz, és képviselőtársai által benyújtott törvényjavaslat részletes vitájának kijelölt bizottságként történő lefolytatása.

Tisztelettel köszöntöm bizottsági ülésünkön Fürjes Zoltán helyettes államtitkár urat és Fedor Tibor főosztályvezető urat.

Mivel az előterjesztéshez képviselői módosító javaslat nem érkezett, és a bizottság sem kíván saját módosító szándékot megfogalmazni, ezért a részletes vita egy szakaszból áll, vagyis a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. §-ában meghatározott szempontok szerinti vizsgálatából.

Kérdezem elsőként az előterjesztők képviselőjében Demeter Zoltán képviselő urat, hogy álláspontja szerint a javaslat megfelel-e a házsabályi rendelkezéseknek.

DEMETER ZOLTÁN (Fidesz) előterjesztő: Igen.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormány álláspontját.

DR. FÜRJES ZOLTÁN helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Igen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megnyitom a vitát. Kérdezem, ki kíván hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok. A vitát lezárom.

Kérdezem a bizottságot, hogy álláspontja szerint megfelel-e a törvényjavaslat a házszabály rendelkezéseinek. Aki egyetért ezzel? *(Szavazás.)* Tíz. Aki nem? *(Szavazás.)* Nincs ilyen. És aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy. Köszönöm. Megállapítom, hogy 10 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül, 1 tartózkodás mellett a bizottság úgy döntött, hogy az előterjesztés megfelel a házszabály 44. §-ában foglaltaknak.

Most a részletes vita lezárásáról kell szavaznunk. Kérdezem képviselőtársaimat, lezárják-e az előterjesztés részletes vitáját. Aki egyetért ezzel? *(Szavazás.)* Tíz. Aki nem? *(Szavazás.)* Nincs ilyen. És aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy. Köszönöm. Megállapítom, hogy 10 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül, 1 tartózkodás mellett a bizottság a részletes vitát lezárta.

Kérdezem a tisztelt bizottságot, kíván-e a plenáris ülésen a bizottsági jelentések vitájában előadót állítani. *(Nincs ilyen jelzés.)* Nem. Ezzel a napirendi pont tárgyalását lezárom. Köszönjük szépen részvételüket a mai ülésen. *(Dr. Fürjes Zoltán és Fedor Tibor távozik az ülésről.)*

**Kövér László házelnök megkeresése az Ogytv. 98. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban
(IUB-41/8-1/2019.) (IUB-41/21-1/2019.)
(Bizottsági tájékoztató elfogadása az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 15. § (4) bekezdése alapján)**

Az elnök előterjesztése

Soron következik 5. napirendi pontunk megtárgyalása: Kövér László házelnök úrnak az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 98. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatos megkeresésének megtárgyalása és az országgyűlési törvény 15. § (4) bekezdése alapján bizottsági tájékoztató elfogadása.

Kövér László házelnök úr 2019. február 19-én levélben fordult az Igazságügyi bizottsághoz, és kérte, hogy az országgyűlési törvény 98. § (1) és (4) bekezdésében foglalt képviselői jogosultság gyakorlásával kapcsolatosan a bizottság fejtsse ki álláspontját. Leveléhez csatolta Vadai Ágnes, Varju László, Gréczy Zsolt és Oláh Lajos DK-képviselők, továbbá Hadházy Ákos független képviselő úr levelét is. Házelnök úr eljuttatta továbbá a bizottsághoz Domokos László úrnak, az Állami Számvevőszék elnökének levelét is, és felkérte a bizottságot, hogy álláspontja kialakításánál legyen figyelemmel az ott jelzettekre is.

Az Országgyűlésről szóló törvény 15. § (4) bekezdése alapján az állandó bizottság a feladatkörét érintő bármely kérdést az Országgyűlés felkérésére vagy saját elhatározása alapján megtárgyalhat és abban állást foglalhat. Az állandó bizottság az állásfoglalást a házelnöknek történő egyidejű megküldésével bizottsági tájékoztatóban nyilvánosságra hozhatja.

Képviselőtársaim megkapták a bizottsági tájékoztató tervezetét, valamint a háttéranyagokat. A mai napon munkatársaim kiosztották a bizottsági tájékoztató pontosított változatát, mely csupán három stilisztikai módosítást tartalmaz. A tervezet 1. pontjába bekerült a hatalommegosztás elvére, továbbá a képviselői jogok nem korlátlan volta utalás, végül a 3. pontban a belépési jog speciális jellegére utaltunk.

Mindezekre figyelemmel megnyitom a vitát, és kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván hozzászólni. *(Jelzésre:)* Megadom a szót Varga-Damm Andrea képviselő asszonynak. Tessék parancsolni! Öné a szó.

Hozzászólások

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. A Jóisten megint nagyon jó rendező volt, merthogy itt vannak a fiatalok, akiknek meg tudjuk mutatni, hogy ilyenfajta megkeresések és állásfoglalások bizony 50-60 évvel ezelőtt is voltak, és amikor elkezdődött az, hogy valakik szeretnék volna a demokratikus jogállami intézményeket és a képviselői jogokat korlátozni, azok elkezdtek nyavalyogni - merthogy álláspontom szerint a Számvevőszék elnökének levele nem minősíthető másképp. Véleménynyilvánítás szabadsága van Magyarországon, és bárki, nemcsak képviselő, bárki minősíthet abban, hogy valakinek egy írása, szavai gyakorlatilag milyen minőségűek.

Én azt tudom mondani, hogy Domokos László ÁSZ-elnök úrnak óriási terepe van abban, hogy szakmailag megalapozott munkát végezzen a szervezete. Amit a pártokkal szemben a különböző vizsgálatok után határozataikban leírtak, és amilyen módon nem voltak hajlandók a tényleges okiratok alapján állásfoglalást kialakítani, hanem mindenféle szavak csűrés-csavarása útján megpróbálták megállapítani azt, hogy pártok a gazdálkodásuk során sértették a jogszabályokat, ez semmi másról nem szól, mint arról, hogy diktatórikus módon az ÁSZ-t valakik fel akarják használni arra, hogy a demokratikus jogállami rendszerben a demokrácia alapvető feltételét, azt, hogy jogállami keretek között valóban jogszabálysértő tevékenységek járhatnak csak jogkövetkezéssel, ezt az alapvető az egész ÁSZ, úgy, ahogy van, megsértette. Én magam az életem során legalább hat-hét ÁSZ-vizsgálaton voltam jelen, amikor állami, önkormányzati szervezeteket képviseltem. Pontosan tisztában vagyunk azzal, hogy a jogszabályok mit írnak elő, pontosan tisztában vagyunk azzal, hogy az ÁSZ-nak milyen körben van vizsgálati lehetősége, és hogy abból, ha jogszerűen szeretné a munkáját végezni, milyen következtetéseket vonhat le, de amilyen határozatok az elmúlt időszakban az ÁSZ-től ilyen témákban kiadásra kerültek, azok sértik mindazokat az elveket, amit az ÁSZ-nak be kellene tartania. *(Arató Gergely visszatér a terembe.)*

Ha az ÁSZ-elnököt zavarja, hogy bárki véleményt fogalmaz meg, akár képviselőként, akár egyszerű emberként a tevékenységével szemben, akkor van egy óriási eszköze, amivel megcáfolhatja ezeket, és amivel ő élhetne: ez pedig a szakmaiság. A szakmaiság elveszett ebből az intézményből; nagyon reméljük, hogy egyszer majd vissza fog térni. Ha valakit sért az, hogy a tevékenységével szemben megfogalmaznak kritikát és az, mondjuk, a jogellenesség határát átlépi, számtalan jogi eszköz van, nem kell elszaladni Kövér László házelnökhöz, hogy ő védje meg őt. Kövér László házelnöknek azt kellett volna mondani, hogy kedves barátom, tessék szakmailag megalapozott munkát végezni és akkor semmiféle kritikára senkinek nem lesz oka.

Jelezni kívánom, hogy a bizottság elnöke által élénk terjesztett állásfoglalás egyébként, hangsúlyozom, nagyon szépen van megalkotva mind stilisztikailag, mind szakmai szempontból, semmi probléma nincs vele, egy apró probléma van, mégpedig az, hogy ez a válasz nem arról szól, amit Kövér László házelnök úr kért tőlünk. Elbeszélünk egymás mellett, méghozzá azért, mert amit Domokos László kért, azt egy bizottság nem teljesítheti, mert kizárt. A véleménynyilvánítás szabadságát sem a képviselőknél, sem senkinél nem lehet korlátozni. Az pedig, amiről maga a mi tájékoztatónk szólna, az nem erről szól, az a tájékozódáshoz való jogról szól, méghozzá a képviselők tájékozódáshoz való jogáról.

Azt nagyon óvatosan kezelném - és nagyon kérem a bizottság tagjait, ezt gondolják végig -, hogy az utolsó, 4. pontban az szerepel, hogy az országgyűlési törvény

98. § (1) és (4) bekezdése felülvizsgálatra szorul. Sajnos emiatt nem fogom megszavazni ezt a javaslatot, mert pontosítani kellene azt, hogy ellenőrizhető módon, kiszámíthatóan gyakorolhassák a képviselők ebbéli jogaikat. Jelzem, nem kell felülvizsgálni, mert ezekben a szakaszokban az szerepel, hogy a képviselőnek, együttműködve az adott szervezet vezetőivel, van módja arra, hogy belépjen az intézményekhez és a tájékozódáshoz való jogát személyes találkozó során tudja megtenni. Jelezni kívánom a bizottságnak és az összes jelenlévőnek, hogy én magam a Magyar Televízióba például a műsorszerkesztés tematikájának vizsgálata érdekében szerettem volna bejutni, hogy tájékozódhassak képviselőtársnőmmel, Potocskáné Kőrösi Anitával. Hónapokon keresztül kértük az arra rendelt szervezet, a Duna Médiaszolgáltató vezérigazgatóját, hogy meg tudjuk tenni és elképesztő módon próbálja akadályozni. Szakmai anyagokat, kérdéseket küldtünk, tematikát fogalmaztunk meg. Tehát ha az a bizottság álláspontja, ha azt javasolja a Háznak, hogy még ezt a meglévő lehetőségeinket is korlátozzák, az azt jelenti, hogy gyakorlatilag megszüntetik a képviselők valódi tájékozódáshoz való jogát.

Az pedig már tényleg nem lenne elfogadható, hogy nekünk addig van csak tájékozódási jogunk, amikor valaki köteles beszámolni a parlamentnek. Mert ha ez lesz, ez marad, hogy nekünk e parlament épületén belül lesz csak módunk a jogszabályban meghatározott beszámolási kötelezettséggel bíró szervezetekről tájékozódni, akkor majd mi következik? Majd az lesz a kétharmados többség újabb törvénye, hogy már majd senkinek nem kell beszámolnia a parlamentnek, és akkor már majd az a maradék jogunk is elvész, amit e Ház falai között tudunk megtenni?

Nagyon-nagyon kérem a bizottság tagjait, ne lépjük át ezt a vörös vonalat! Egy szervezet - ha tetszik, ha nem, vállalom bárki előtt ennek felelősségét -, szakmailag megalapozatlan döntéseket hoz és ezeket a megalapozatlan döntéseket a 2011. évben meghozott azon jogszabály alapozta meg az Alaptörvény megfelelő szakaszai ellenében, hogy nem lehet ellene jogorvoslatot igénybe venni, holott az Alaptörvény előírja a jogorvoslathoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz való jogot, de az ÁSZ sem tisztességesen nem járt el, sem nem ad lehetőséget a jogszabály arra, hogy belföldön lehessen fellebbezni vagy jogorvoslattal élni. Ily módon azt gondolom, hogy joggal való visszaélő magatartás volt az ÁSZ-elnök részéről, hogy ilyen levelet képes volt írni az Országgyűlés bizottságának, ahol természetesen többségben vannak a kormánypárti képviselők és ők védeni fogják ezt, és ezen előny kihasználása mellett próbálja hosszú távon a képviselők jogait korlátozni. Ez, ha tetszik, ha nem, elfogadhatatlan, arról nem beszélve, hogy egyszer csak megszületnek az európai szinten azok a döntések, amelyek a pártok megbüntetése ellenében kerültek benyújtásra. Majd azt kérem az ÁSZ-elnök úrtól, hogy ha abban megállapítják, hogy jogszabálysértők voltak a döntések, akkor legyen szíves idejönni a parlament plenáris ülésére, kérjen szót és kérjen bocsánatot mindenkitől, akivel szemben ilyen jogellenesen jártak el. Tehát ha nyavalyogni van mód, akkor majd legyen bátorság bocsánatot is kérni. Köszönöm a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönjük. Varga László képviselőtársunké a szó.

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Azt gondolom, nagyon jól összefoglalta előttem szóló képviselőtársam a helyzetet. Úgyhogy ebbe ilyen értelemben nem mennék bele.

Annnyit mondanék önöknek, hogy ha az elmúlt hónapok eseményeiből ezt a következtetést vonták le, akkor nagyon rossz úton járnak. Szerintem bármiféle

minimumtól távolodunk, tovább távolodunk és jelentősen távolodunk. (*Jakab Péter megérkezik.*)

Az ÁSZ-t, illetve a közmédiát érintő megállapításokhoz csak csatlakozni tudok. Azt gondolom, hogy ha néhány év múlva valaki majd elemzi ezt a helyzetet politológusként, vagy végiggondolja, hogy ezeknek az intézményeknek milyen szerepe volt annak a rendszernek a működtetésében, amelyet önök létrehoztak, akkor bizonyára elég lesújtó megállapításokat tehet.

És most menve tovább a részletekben, amelyről szintén nagyon sok minden elhangzott, azt gondolom, elfogadhatatlan ez a javaslat. Egyébként nem is látom az értelmét, hogy miért tárgyaljuk ezt, ezt elképesztőnek tartom. De felhívnám a figyelmet egy fél mondatra, amit meg egyszerűen nevetségesnek gondolok. A 2. pont alatt van egy ilyen fél mondat, hogy a bizottság úgy véli, hogy a képviselő tájékozódásának elsődleges színtere a parlamenti munka. Erről lehet határozatot hozni akár kétharmaddal is, de én meg azt gondolom, hogy a való élet a tájékozódás elsődleges terepe. Egy nagyon széles joga a képviselőknek ez a fajta tájékozódáshoz való jog és a való életben gyűjtjük az információnkat. Ilyen módon ez a fajta terep vagy a parlamenti munka eszköz ahhoz, hogy képviseljük a választók akaratát, a választók érdekeit, az általuk képviselt értékeket. Ebben önök, akármit csinálnak, nem korlátozhatnak minket álláspontom szerint. Köszönöm, elnök úr.

ELNÖK: Köszönjük az álláspontját. Arató Gergely képviselőtársunké a szó.

ARATÓ GERGELY (DK): Köszönöm szépen. Néhány észrevételt szeretnék tenni. Az első ezek közül az, hogy a rendszerváltás egyik eredménye volt az a jog, amely az országgyűlési képviselőknek lehetővé tette azt, hogy helyszínen is tájékozódjanak az állam működéséről, hiszen még az önök Alaptörvényében is szerepel az, hogy az Országgyűlésnek feladata a végrehajtó hatalom ellenőrzése. Teljesen nyilvánvaló módon most ennek a korlátozásáról van szó. Azt kell mondanom, hogy meglehetősen álságos az, amikor tisztelt képviselőtársaim itt megszavazzák a Nemzeti Emlékezet Bizottságának beszámolóját, majd a kommunista időkből vett mintákat próbálnak bevezetni a végrehajtó hatalom és az Országgyűlés viszonyára. Magyarán szólva korlátozni akarják, formalitássá akarják tenni a képviselői munkát.

Ugyanakkor el kell mondanom, hogy mi nem önöket képviseljük itt, hanem azokat a választópolgárokat, akik egy demokratikus európai országban akarnak élni és meglehetősen gyenge kísérletnek tartom ezt arra, hogy a jogainkat korlátozzák. Nyugodjanak meg, meg fogjuk találni a módszereket, megpróbálhatják elvenni a jogainkat, de mi nem önöknek vagyunk felelősek, hanem a választóknak, meg a hazánknak.

A második megjegyzésem arra vonatkozik, hogy a bizottság jelentősen túlterjeszkedik a saját jogkörén, amikor ezzel a kérdéssel foglalkozik. Hiszen ez nem egy ügyrendi kérdés, ügyrendi bizottságként tárgyalja ezt a bizottság. Az, hogy a parlamenti képviselők mit csinálnak a parlamenten kívül, ebben a bizottságnak ilyen értelemben nincs jogköre. Azok a megkeresések, amelyek ez ügyben érkeztek mind házelnök úrtól, mind Domokos úrtól, azok arra vonatkoztak, hogy valamilyenfajta ügyben járjon el a bizottság. Igazságügyi bizottságként persze foglalkozhatna ezzel a kérdéssel, csak akkor elő kellene készíteni egy vitát arról, hogy ez a jog hogyan érvényesül, egy olyan vitát, amiben elmondhatják például akár szakértők is, akár a bizottság ellenzéki tagjai is, hogy milyen módon sértik meg számtalan módon a jogainkat, amikor ezzel képviselőként élni akarunk.

Azt is el kell mondanom, hogy ez a fajta állásfoglalás egyben elismeri azt is - amikor szűkíteni akarja, meg akarja vonni az országgyűlési képviselőknek azt a jogát, hogy ellenőrizzék az államhatalmat -, hogy decemberben, januárban, februárban az országgyűlési képviselők jogszerűen jártak el. Hiszen különben nem lenne szükség erre az egyébként rendkívül izzadságszagú jogi erőlködésre, hogy bebizonyítsák, ez a jog, ami egyébként be van írva a törvénybe, megilleti az országgyűlési képviselőket. Hiszen ha nem illelte meg minket ez a jog, akkor nem kellene most szigorítani a törvényt. Tehát amikor éltünk ezekkel a jogokkal, akkor mi jártunk el jogszerűen, és a kormány emberei meg a kormány által fizetett vagy a kormányintézmények által fizetett verőemberek jártak el jogszerűtlenül, amikor megsértették a képviselők jogait. Az egyik indítvány, amelynek alapján, ha jól értem, ez a bizottság ma ezt tárgyalja, az pont erre vonatkozott; ugye, ezt a Demokratikus Koalíció országgyűlési képviselői nyújtották be.

Végül az már csak egy kisszínese ehhez képest, hogy értesültünk arról, hogy az Állami Számvevőszéknél van egy ellenzékibeszedélemző részleg - ez a feladatai közé tartozik. Merthogy azt írja nekünk az Állami Számvevőszék elnöke, hogy ő és munkatársai elemezték az ÁSZ előtt elhangzott beszédeket (*Derűlttség az ellenzéki képviselők és a hallgatóság soraiban.*), és ebből vontak le különböző következtetéseket. Újdonság számomra az, hogy az Állami Számvevőszék hatáskörébe ez is beletartozik, hogy ellenzéki képviselők beszédeit egyáltalán hallgassák, de mindenképpen megtisztelő.

Ugyanakkor azt kell mondanom, hogy szégyen, gyalázat és felháborító, hogy az Állami Számvevőszék elnöke, amikor ellenzéki képviselők, vagy akár bárki más, érdemi, megalapozott szakmai és politikai kritikát fogalmaz meg az Állami Számvevőszékkel szemben, akkor erre egy valódi, géppel írt feljelentésben válaszol, mint A tanúban (*Dr. Varga-Damm Andrea: Igen.*), ezt elküldi az Országgyűlés elnökének; ír az osztályfőnöknek, hogy tessék megfegyelmezni a gyerekeket, mert rosszul viselkedtek. Egyrészt, ha bárki úgy érezte, hogy az országgyűlési képviselők ott jogot sértenek, akkor módja lett volna ez ügyben jogi lépéseket tenni. Hozzá kell tennem - miután magam is a ragasztók közé tartozom, most jelentkezem önként a büntíre (*Derűlttség az ellenzéki képviselők és a hallgatóság soraiban.*) -, szóval, miután magam is a ragasztók közé tartozom, jelzem, hogy a rendőrségi biztosítás jelen lévő parancsnoka meg a jelen lévő rendőrök nem akadályozták ezt, és nem intézkedtek az országgyűlési képviselőkkel szemben ebben az ügyben. Úgy látszik, ők másképp értelmezték a jogot, mint az Állami Számvevőszék elnöke, aki ezek szerint büntetőjogi ügyekben is illetékesnek találja magát.

Persze tudjuk, hogy ez egy színjáték; valójában arról van szó, hogy az Állami Számvevőszék nem az Országgyűlés, hanem a Fidesz végrehajtó szervezete, élén egy volt fideszes képviselővel, és rosszul esik neki az, ha az ellenzéki képviselők kimondják, hogy a király meztelen. De szeretném jelezni, tisztelt bizottság, hogy lehet itt határozatokat hozni, meg majd meg lehet próbálni módosítani a törvényt is és korlátozni az ellenzéki képviselők jogait, de az országnak a jogait meg a népnek a jogait nem tudják korlátozni. És ha lehetetlenné teszik azt, hogy az országgyűlési képviselők jogszerűen és hatékonyan végezzék a képviselői munkájukat, akkor esküjükhöz híven meg fogják találni azokat az eszközöket, amivel más módon tudnak fellépni az önök rendszerével és azzal a diktatúrával szemben, amit tégláról téglára építenek. Ez a határozat és ez a javaslat egy újabb szem a láncban. Köszönöm.

ELNÖK: Mielőtt megadnám Jakab Péter alelnök úrnak a szót, nagyon röviden kénytelen vagyok reagálni. Ugyanis nem ügyrendiként tárgyalja a bizottságunk, hanem

rendes Igazságügyi bizottságként. *(Dr. Varga László: Akkor minden más! Akkor rendben van! - Derűlttség az ellenzéki képviselők és a hallgatóság soraiban.)*

Abban pedig Arató Gergely képviselőtársunkkal egyetértünk, hiszen maga az állásfoglalás is ezt tartalmazza, hogy a képviselőnek a végrehajtó hatalom ellenőrzéséhez kapcsolódó jogai vannak, és a tájékozódáshoz való jog ide kapcsolódik. Ebben egyetértünk, tehát ilyen alapon akkor például az állásfoglalás 2. pontjával Arató Gergely képviselőtársunk is egyetért.

Azzal nem tudunk egyetérteni, hogy az országgyűlési képviselők jogát kívánja ez szűkíteni, ugyanis, tisztelt hölgyeim és uraim, nem korlátlan az Országgyűlés képviselőinek képviselői joga, mert kapcsolódik valamihez, kapcsolódik magának az Országgyűlésnek a hatásköréhez, hogy milyen hatásköre van az Országgyűlésnek, és nyilván a képviselők sem élhetnek olyan többletjogosítványokkal, amivel maga az Országgyűlés nem rendelkezik; ezt pedig az állásfoglalásunk 1. pontjában fejtettük ki.

Most pedig megadom a szót Jakab Péter alelnök úrnak. Tessék parancsolni, alelnök úr! Öné a szó.

JAKAB PÉTER (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Horváth Úr! Hiányolom, hogy hol van Domokos László; hol van a bátor pártkatona, aki kicsit úgy viselkedik, mint a durcás óvodás, aki most megsértődött, és elmegy panaszkodni az óvó bácsihoz, Kövér Lászlóhoz, hogy büntesse meg a többi gyereket, de egyébként...

ELNÖK: Alelnök úr...

JAKAB PÉTER (Jobbik), a bizottság alelnöke: ...Domokos óvodás annyira nem bátor...

ELNÖK: Alelnök úr, ne személyeskedjünk...

JAKAB PÉTER (Jobbik), a bizottság alelnöke: ...hogyan eljőjön ide, hanem inkább a nagyfiút...

ELNÖK: ...arra szeretném kérni! Köszönöm.

JAKAB PÉTER (Jobbik), a bizottság alelnöke: Ez az én véleményem, a véleménynyilvánítás szabadságához pedig ragaszkodom, még itt is. ...tehát a nagyfiút, Horváth Bálintot küldi el saját maga helyett, hogy védje a mundér becsstelenségét.

Én a diktatúrák születését eddig mindig csak a tankönyvekből tanulmányoztam, lévén, hogy történelemtanár vagyok. Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer szemtanúja leszek egy igazi diktatúra születésének. Most ez történik egyébként, és úgy tűnik, hogy amikor egy diktatúra kialakul, az groteszk helyzeteket képes szülni, egész egyszerűen abból fakadóan, hogy a rezsिम szolgálai abban kezdenek el versenyezni, hogy ki tud mélyebbre hajolni öfelsége kegyeiért. És most Domokos László nagyon mélyre hajolt, mondhatnám azt is, hogy nagyon mélyre süllyedt akkor, amikor levélben kéri Kövér Lászlót, hogy járjon el, lényegében büntesse meg azokat az országgyűlési képviselőket, akik február 10-én vették a bátorságot és tüntetni merészeltek az Állami Számvevőszék épülete előtt, tiltakozva az ellen, hogy a Fidesz az Állami Számvevőszéket egy politikai bunkósbotként használja annak érdekében, hogy leszámoljon az ellenzékkel és az ellenzéki pártokkal.

És amikor elolvastam azt a levelet, hogy miért is kellene megbüntetni bennünket, akkor kicsit azt gondoltam, hogy a Monty Python-show-ban vagyok, de aztán rájöttem, hogy nem, ez tényleg a magyar valóság. Hiszen arra hivatkozva kéri a büntetésünket, hogy Domokos László szerint veszélyezteti az alkotmányos rendet az, aki kritikát fogalmaz meg az Állami Számvevőszékkel szemben; vagy aki „Fidesz-pártszékház” matricát ragaszt ki az Állami Számvevőszék épületére, az valójában vagyoni előnyt akar szerezni a saját pártjának. (*Derültség az ellenzéki képviselők és a hallgatóság soraiban.*) Sőt, aki matricát ragaszt ki az Állami Számvevőszék táblájára, az anyagi kárt okozva rongálja ezt a táblát. Tehát lényegében tényleg Monty Python-show ez a magyar valóság, és most az Igazságügyi bizottságban vagyunk.

Tehát úgy tűnik, hogy Domokos Lászlót zavarja a véleménynyilvánítás szabadsága, zavarja a kritika, zavarja a tüntetés, zavarja a matrica. De nem zavarja az, amikor a Jobbikot úgy büntetik meg, egymilliárd forintra összességében, hogy tavaly az ártatlanságunkat bizonyítandó dokumentumokat át sem vették, idén pedig arra hivatkozva küldték vissza a 624 oldalas dokumentációnkat, hogy hát lehet, hogy ezek nem is valódiak. (*Derültség a hallgatóság soraiban.*) Ez kabaré! Kabaré! Ez nem zavarja önöket!

Egyébként az sem zavarja önöket, hogy ma Magyarországon az Állami Számvevőszék döntésével szemben nincs jogorvoslat, ellenben egy ilyen döntéssel anyagilag ki lehet véreztetni Magyarország második legerősebb pártját, és ezzel, akarva-akaratlanul, de önök befolyásolják a választásoknak a végkimenetelét. Hát, ha van valami, ami veszélyezteti az alkotmányos rendet, na, ez az! Most kellene akkor önöknek tiltakozni, de ezt mégsem teszik meg.

Tehát úgy tűnik, hogy Domokos László jogállamban tényleg alkalmatlan ÁSZ-elnöknek - pártállamban viszont tökéletesen ellátja a funkcióját. S tekintettel arra, hogy én most a kritikámmal nem akarom veszélyeztetni az alkotmányos rendet, tényleg csak annyit tudok mondani, hogy éljen a párt, éljen az ÁSZ, éljen Domokos elvtárs, éljen Kóvér elvtárs; kegyelmet nem kérünk, de az igazsághoz ragaszkodunk...

ELNÖK: Képviselőtársam, alelnök úr...

JAKAB PÉTER (Jobbik), a bizottság alelnöke: ...és ezért az igazságért, ha kell, akkor Strasbourgig is elmegyünk. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: ...másodszor kellett figyelmeztetnem. Kérem, ne személyeskedjünk! Köszönöm szépen.

Szél Bernadett képviselőtársunk jelentkezett szólásra. Ugye, a bizottság tagját, illetve tanácskozási joggal rendelkező személyt illeti meg a szó, itt ez az LMP-, illetve a Párbeszéd-frakció vezetője lenne. Azonban a kérdés súlyára való tekintettel én egy ügyrendi javaslatot terjesztek a tisztelt bizottság elé, hogy a tisztelt bizottság engedélyezze Szél Bernadett felszólalását. Kérem, szavazzunk erről! (*Szavazás. - Egyhangú egyetértés.*) Köszönöm szépen. Tessék parancsolni!

DR. SZÉL BERNADETT (független): Köszönöm a szót, elnök úr. Úgy tűnik, elég hatékonyan dolgozott az ellenzék az elmúlt hónapokban, és a kormánypártok számára veszélyes lett az a munka, amit végeztünk. Én szeretném arra fölhívni a figyelmüket, hogy most már világosan láttuk, többek között a Jobbik példájából is, hogy hogyan próbálják meg a kormánypártok lerúgni azokat a pártokat és erőcsoportokat, amelyek veszélyesesek a hatalmukra. De ez most tényleg parádés koktél, amit itt összeállítottak.

Önmagában, azt gondolom, kicsit ilyen középiskolás szint az, amikor a tanár nénihez rohan a diák, hogy büntessék meg a többieket. Egy ÁSZ-elnöktől azért többet vártam volna. Például azt, hogy igen, jöjjön ide erre a bizottsági ülésre, és akkor állja a sarat és állja a kérdéseinket!

A másik pedig az, hogy ez az indoklás, ami itt van, ez valami egészen elképesztő! Önök gyakorlatilag azt akarják, hogy mind a képviselők, mind az érintett állami szervek kiszámítható és ellenőrizhető módon gyakorolhassák jogaikat és teljesíthessék kötelezettségeiket.

Most egész pontosan az ellenzéki képviselőket ki szeretné itt kiszámíthatóan ellenőrizni? Ki akar minket ellenőrizni? Most komolyan, Domonkos (*sic!*) úr, meg itt a bizottságban, ahol fideszes-KDNP-s többség van, önök akarnak minket ellenőrizni? Mert eddig erről szólt a történet, hogy nem tudták elmondani, ki az, aki engedélyezi a bejutásunkat a közintézetekbe, közintézményekbe, illetve állami szervezetekbe. Erről beszélgetett egymással a belügyminiszter, Kövér László, a Mentelmi bizottság és most itt az Igazságügyi bizottság. Most próbálják megoldani ezt a gordiuszi csomót, hogy akkor közlik, végezzük a munkánkat ellenőrizhetően meg kiszámíthatóan. Hát, önök minket nem ellenőrizhetnek! Az ellenzéket egy valaki ellenőrizheti: a választópolgár, akik minket beküldtek ide, a parlamentbe. Akkor most pontosan önök kit akarnak ellenőrizni és kiszámítható munkára kényszeríteni?

Egyébként azt gondolom, hogy mindenki átlát a szitán, itt arról van szó, hogy vissza akarják kényszeríteni az ellenzéket a bábszínházzá silányított magyar parlamentbe, ahova bejön a magyar miniszterelnök és azt mondja az ellenzéknek, hogy boldog karácsonyt. Ezt akarják, erről van szó? Hogy ne tudjunk hatékonyan a választópolgárok érdekében eljárni, hanem itt ülünk önökkel, és hallgassuk a nem tudom, hanyadik államtitkárt, ahogy elmondja nekünk a Soros-bérenc s a többi paneleket? Ebben nem vagyunk partnerek, ne vicceljenek velünk!

Jelenleg azért is nagyon súlyos, hogy ezt idehozták, pont az Igazságügyi bizottságba... Tényleg Nagy Imre forog a sírjában, hogy ez itt zajlik. Komolyan mondom, hogy ezt a Nagy Imre teremben csinálni, valami egészen elképesztő! Hatalmas jogvita van ellenzéki képviselők tucatjai és különböző más intézmények között azzal kapcsolatban, hogy ami történt, jogszerű volt vagy nem volt jogszerű. Ezek a bírósági perek zajlanak, olvastam a kormánypárti propagandamédiában például, hogy Hadházy Ákossal hány feljelentést kaptunk. Miközben zajlanak ezek az élő jogviták és ezek még egyáltalán nem jutottak nyugvópontra, én is rengeteg ügyben fordultam a bírósághoz, ahhoz képest gyakorlatilag itt hoznak egy olyan törvényt, amely teljesen megváltoztatja az ellenzéki jogosítványok gyakorlásának lehetőségét.

Úgyhogy azt tudom mondani, hogy Domonkos (*sic!*) úr, mint a suszter, maradjon a kaptafánál és próbálja meg a munkáját elvégezni. Mert hogy nagyjából 2017 végéig a pártfinanszírozása, a pártok ellenőrzése kapcsán sokat nem láttunk az ÁSZ-tól. Akkor láttunk, nekiesett a Jobbiknak, aztán jött az összes többi ellenzéki párt, most pedig úgy tűnik, hogy direkt politikai megrendeléseket hajt végre és megpróbálják közös erővel, a kétharmaduk birtokában beszorítani az ellenzéki képviselőket a kiüresített, lenullázott és teljesen borzalmasan működő magyar parlamentbe. Szóval, inkább foglalkozzanak kamupártokkal, Domonkos (*sic!*) úr! Jönnek a választások és már látjuk, hogy jelentkeztek be szépen a kamupártok, hogy állítják a listákat (*Dr. Varga-Damm Andrea: Bizony!*), vagy nézze meg a CÖF-öt, vagy nézze meg azt, hogy egész pontosan hogyan áramlik az adófizetők pénze különböző szervezetekhez, hogy a kormánypárti kommunikációt elvégezze! Rengeteg munkát tudok neki javasolni, de hagyjon minket békén ezzel!

Tisztelettel kérem az Igazságügyi bizottságot, hogy a Nagy Imre-teremben ebben a felháborító, a jogállamiság koporsójában egy újabb szöveget jelentő intézkedésben ne legyen partner. Önöket egytől egyig, Vigh László úr, Demeter Zoltán úr, Becsó Károly úr, Kovács úr és önt is, elnök úr, alelnök úr, mindenkit meg fog ítélni a történelem. Ha önök a nevüket adják ehhez, önök személy szerint kell hogy elszámoljanak ezzel a jövőben. Ne gondolják, hogy elsüllyesztik ezt a szégyenletes dolgot a bizottságban! Erről mindenki tudni fog ebben az országban, de nemzetközileg is, hogy megpróbálják az ellenzéki képviselőket teljes mértékben kiszorítani az ellenzéki jogaik gyakorlásából, amit nem a saját magam kedvéért csinálók, hanem azért, mert választópolgárokat képviselünk.

ELNÖK: Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván még hozzászólni. *(Jelzésre:)* Vigh László képviselőtársunké a szó. Tessék parancsolni!

VIGH LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. DK-s képviselőtársam mondta, hogy kommunista időket idézi, ami most van. Felhívom a figyelmét, hogy volt egy olyan párt, hogy MSZMP, amelynek a nevéből egy betűt, az „M”-et elvették és lett MSZP. Senki nem változott, mindenki ott maradt a helyén. *(Dr. Varga László közbeszól.)* Csak azért mesélem el, mert önök, az örökösök mondják, hogy mi a diktatúra. Egyébként én életem egyik részét abban éltem, úgyhogy volt időm tanulmányozni a diktatúrát.

A jobbikos képviselő asszony azt mondta, hogy a bizottságban leszavazzuk az ellenzékét. Én is voltam ellenzéki képviselő ebben a parlamentben és egyet tudtunk tenni: nyomtuk a gombot. És leszavaztak bennünket is, mert többsége volt az MSZP-SZDSZ-koalíciónak. De nem tudtunk mást csinálni, nem mentünk fel a pulpitusra, és nem foglaltuk el azt. Nem foglaltuk el a pulpítust, mint önök 2013-ban a földtörvénynél, és nem jeleztük, hogy amennyiben a földtörvényt elfogadjuk, abban a pillanatban minden falu, minden vidék megszűnik, itt nem lesz semmi. Hozzáteszem, az élet bennünket igazolt. Mondom a hölgynek is, az LMP-s hölgynek is, hogy bennünket igazolt az élet, a mezőgazdaság az egyik legjobban teljesítő volt '18-ban, az 5 százalékos GDP-hez az egyik legnagyobb részt tette hozzá. Önök azzal fenyegetnek bennünket, hogy olyat fogadunk el, amely után vége lesz a világnak. Ugyanezeket a mondatokat mondták el önök, amikor elfogadtuk az alkotmányt, elmondták, hogy akkor megszűnik Magyarországon a jogállam. Egyet lehet tenni, úgy kell a munkánkat végezni - és mindenkinek ezt javaslom -, hogy az emberek ránk szavazzanak. Azt gondolom, hogy 2,8 millió ember szavazott a Fideszre, mi azt a kereszténykonzervatív polgári értékrendet képviseljük, és nem szégyellem bármelyik döntést, amit meghoztunk, büszke vagyok mindarra, amit elértünk az elmúlt nyolc évben és bátran felvállalom bármilyen döntésünket.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő úr. Kovács Zoltán alelnök úré a szó. Tessék parancsolni, alelnök úr!

DR. KOVÁCS ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Azt gondolom, hogy ez a napirendi pont egy állásfoglalásról szól, amelybe olyan dolgokat is beleértene az ellenzéki képviselőtársaim, amelyek nincsenek benne. Ez semmilyen jogát nem korlátozza az ellenzéki képviselőnek. Ez arról, hogy mik azok a jogszabályi keretek, amelyek kijelölik egy-egy képviselő mozgásterét, és hogy a képviselői jogokkal kapcsolatos Országgyűlésről szóló törvénynek az ezzel kapcsolatos pontosítása, felülvizsgálata esetlegesen szükségessé válhat, ha így dönt az

Országgyűlés. De az, hogy eleve bekorlátozva a jogaik és mindaz a tiráda, ami itt elhangzott, szerintem nincs benne az állásfoglalásban.

Egy pontosítást szeretnék tenni, ha már az Állami Számvevőszék elnöke elkerült a levele kapcsán. Domokosnak hívják és nem Domonkosnak. Illik egymás nevét is tiszteletben tartani, időnként tévesztünk, ezt elfogadom, de elég sokszor előfordult.

Ha már pártállamoztunk is, szeretném elmondani, hogy Arató Gergely kormánytag volt, amikor én ellenzéki polgármester voltam. Akkor három év alatt több mint húsz ÁSZ-vizsgálatot kaptam, miközben az ÁSZ elnöke arról beszélt a parlamentben, hogy nem jutunk el minden önkormányzathoz, ötvenként egyszer. Itt három év alatt húsz volt. Na, meg még öt komplex adóvizsgálatot is kapott az önkormányzat. Akkor ön éppen ennek a kormánynak volt a tagja, tehát azt gondolom, szerényebben kéne ezekről a viszonyokról beszélni. Domokos László esetében ilyen nem fordult elő.

Azt is megjegyezném még, hogy önök itt elvtársoztak Domokos Lászlóval kapcsolatosan, aki valóban a Fidesz-frakcióban ült több éven keresztül és tisztességgel végezte a munkáját. Viszont Arató Gergellyel és talán Varga Lászlóval is - nem tudom, hogy így van-e - az ÁSZ alelnöke, aki szocialista képviselő, együtt ült egy frakcióban. Tehát amikor pártkatonáról beszélünk, legyünk igazságosak, legalább egymással szemben és ne csak az egyikről váltsunk szót, hanem váltsunk szót a másikról. De nem ez van az állásfoglalásban, nem szeretném elvinni ebbe az irányba a vitát. Abban az van, hogy a jogszabályi keretek között vizsgáljuk felül, amennyiben így dönt az Országgyűlés, azokat a jogokat és kötelezettségeket, amelyeket egyébként az Alaptörvény a különböző jogszabályok a képviselőkkel kapcsolatosan kijelölnek.

Beszélhetnénk továbbá a hatalommegosztás kérdéséről, hogy kilendül az inga adott esetben az egyik hatalmi ág felé vagy nem, ki mit ellenőrizhet és ezen keresztül hosszú-hosszú vitát lehetne folytatni. Azt gondolom, hogy abban a mederben maradjunk, amit ez az állásfoglalás leírt. Az valakinek lehet, hogy nem tetszik, van, akinek megfelel és ezt követően érdemes erről szavazni, azt gondolom, hiszen a vitát lefolytattuk már, erről mindenki elmondhatta az álláspontját, a kormánypárti képviselők és az ellenzéki képviselők egyaránt.

ELNÖK: Köszönjük szépen, alelnök úr. Varga László képviselőtársunké a szó.

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Elgondolkodik az ember, hogy van-e értelme hozzászólni egyébként ebben a bizottságban. Van, amikor azt mondják, hogy miért nem nyújtunk be módosító indítványt például egy-egy törvényjavaslathoz; van, amikor itt vannak a javaslatok, és leszavazzák ezeket a javaslatokat. Mondhatnék számtalan ilyen példát, ma is például a közigazgatási bíróságok kapcsán. Tehát nagyon nehéz azt egy ellenzéki képviselőnek végiggondolni, hogy tényleg, egyáltalán mit tud tenni, amivel kizökkenti önöket ebből a monoton, autoriter hatalmat kiszolgáló magatartásukból. Én nem sok reményt látok erre. Minden ilyen eset egyébként távolít minket attól, hogy egyfajta nemzeti minimum vagy konszenzus mentén tudjuk képviselni a választók érdekeit.

Vigh László képviselő úrnak mondanám: én értem, hogy itt harmincéves konfliktusokat hoz be. De mondja már meg, hogy mi köze van ehhez a határozati javaslathoz ennek, ehhez a bizottsági tájékoztatóhoz pontosabban, hogy jó legyen a terminológia? Az a helyzet, hogy ha ön komolyan gondolja, amit mond, akkor miért asszisztál egyébként ahhoz, hogy egészen más szemszögből, lehet, hogy más elvek vagy ideológiák mentén, de hasonló helyzet alakuljon ki, mint a XX. században jó párszor Magyarországon? Ne asszisztáljon ehhez! Mondja azt, hogy ezt már nem csinálom meg,

nem fogadom el! Szerintem számtalan indokot elmondtak az ellenzéki képviselőtársaim is, én is arra, hogy miért nem kellene ezt a bizottsági tájékoztatót tulajdonképpen ilyen értelemben elfogadni.

Kovács képviselőtársam szóba hozta az ÁSZ-alelnök személyét, aki egyébként nem volt soha MSZP-tag, és akit önök neveztek ki. *(Dr. Kovács Zoltán: Nincs is ezzel baj! Mindkettő jó szakember, ezért lettek kinevezve.)*

Azt gondolom, ahhoz, amit önök kiépítettek, kiépítenek ebben az országban, változó habitussal, változó eszközhasználattal viszonyulnak egyes közszereplők. Igen, azt hiszem, akik itt szóltunk, mi is nagyon eltérő eszközhasználattal és habitussal próbáljuk képviselni a választóink érdekeit, de azt gondolom, megfelelő kereteken belül, illetve azokon a kereteken belül, amiket önök hagynak nekünk. És ez engem különösen sért, és nekem nagyon fájó, mert én nagyon hiszek abban egyébként, hogy meg kellene őrizni egy megfelelő vitamedret és -kultúrát, csak azt látom, hogy nagyon-nagyon szűk kereteket hagynak arra, hogy képviseljük a választóink érdekeit.

Tehát ha bajuk van az ÁSZ-alelnökkel, akkor ezt önök kezeljék; nem tudom, önök nevezték ki. Domokos Lászlót is önök nevezték ki, közvetlenül a Fidesz-frakcióból - ennyit egyébként a függetlenségről, de ez egy többször lefolytatott vita ebben a tekintetben.

Itt ma előttünk van egy másfél oldalas bizottsági tájékoztató ebben a tekintetben, amit műfajilag sem értek. Volt, aki önök közül azt mondta, hogy ez tulajdonképpen semmi újdonságot nem tartalmaz önök szerint - akkor nem értem, miért kell elfogadni egyébként. De mi inkább úgy látjuk, hogy ez egy újabb lépés abban a tekintetben, hogy korlátozzák az ellenzéki képviselők jogait. Ezt mi elfogadhatatlannak tartjuk. Nem magunk miatt, hanem a választóink miatt; mi azért vagyunk itt, hogy őket képviseljük. Köszönöm.

ELNÖK: Vigh László képviselőtársunké a szót, azután Arató Gergely és Varga-Damm Andrea következik.

VIGH LÁSZLÓ (Fidesz): Csak gyorsan, mert megszólított Varga képviselőtársam; nem értette, miért mondtam azt, amit mondtam. *(Dr. Fülöp Erik távozik az ülésről.)*

Diktatúráról beszélt, hogy ugyanaz van, mint a diktatúrában. *(Dr. Varga László: Az van!)* A diktatúrában nem volt szavazás. Most a demokrácia miről szól? *(Dr. Varga-Damm Andrea: Szavazás, az van! - Jakab Péter: Észak-Koreában is van szavazás!)* A demokrácia arról szól, hogy valaki több szavazatot kap. Ismételten mondom: mi is voltunk ellenzékben, kedves képviselő úr, és folyamatosan - én az önkormányzati bizottságban voltam - minden javaslatunkat leszavazták, mert őnekik volt több képviselőjük. De nem úgy tiltakoztunk, hogy elfoglaltunk bizonyos intézményeket, hanem dolgoztunk azon, hogy több ember szavazzon ránk, és utána a mi akaratunk érvényesüljön. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Arató Gergely képviselőtársunké a szó. Tessék parancsolni!

ARATÓ GERGELY (DK): Meglepetést fogok okozni képviselő úrnak: 1990 előtt is voltak választások - csak ott csak a párt jelöltjei indulhattak, sőt '85-ben már függetlenek is indulhattak egyébként. És ahogy látom, ebbe az irányba szeretnének visszafelé haladni. Én ezt kifogásoltam, és ezt továbbra is kifogásolni fogom. És arra hívtam föl a figyelmet, hogy az országgyűlési képviselők érdemi ellenőrzési jogköre a rendszerváltás egyik vívmánya, amit most el akarnak venni, mert, drága alelnök úr,

mondhatja azt, hogy hát nem ez a szándék, de amikor beleírják a határozati javaslatba, hogy „szükségesnek tartja az országgyűlési törvény 98. § (1) és (4) bekezdésében foglalt szabályok felülvizsgálatát”, akkor tényleg arra gondolnak, hogy majd ki fogják terjeszteni a képviselők ellenőrzési jogát? Ne vicceljünk már! Az egész tevékenységük, és amit ma elmondtak a bizottsági ülésen, meg az ÁSZ-elnök levele arról szól, hogy korlátozni akarják a képviselőket.

Végül - és emiatt kértem elsősorban szót, mert elnök úrnak volt olyan szakmai érve, amivel érdemben érdemes vitatkozni -, a 2. pont valóban összeszedi azokat a jogosítványokat, amivel az országgyűlési képviselők élhetnek. Csak egyrészt az írásban kért tájékoztatás nem azonos, mint egy dolognak a helyszínen való megtekintése és az ott közvetlenül kért információ; tehát ezek nem egymást kizáró vagy egymást helyettesítő, hanem egymást kiegészítő jogosítványai az országgyűlési képviselőknek.

Másrészt pedig a gyakorlatban a képviselők tájékozódáshoz való jogát önök tökéletesen kiüresítették, hiszen a parlamentben elhangzó kérdések esetében a kérdésekre nem válaszolnak, hanem ehelyett különböző propaganda-előadásokat tartanak. Csodálatosnál csodálatosabb témákról értesülhetünk - a Gyurcsány-kormány tevékenységét például én már számos alkalommal meghallgattam; szinte már pirulok, hogy ennyire nagy figyelmet kelt -, csak a saját tevékenységéről nem hajlandó a kormány beszámolni. Hasonlóképpen az írásban beadott kérdésekre olyan arcpirító és pofátlan válaszok érkeznek, amilyet például Kovács Zoltán úr sosem kapott tőlem, amikor a minisztériumban dolgoztam és válaszokat írtunk, egyébként időnként ezrével, mert önök időnként ezrével adták be a kérdéseket.

Azt kell tehát elmondanom, tisztelt elnök úr, hogy egyrészt ez az érvelés jogilag talán nem egészen pontos, mert ezek a jogosítványok nem helyettesítik a helyszíni tájékozódás és a helyszíni megtekintés jogát. Más oldalról pedig azzal nagyon is érdemes lenne a bizottságnak ügyrendi bizottságként is foglalkoznia, hogy mit kell tenni abban a helyzetben, amikor a kormány egyébként az Alaptörvényben előírt válaszadási kötelezettségének sem az Országgyűlés plenáris ülésén, sem pedig írásban nem tesz eleget.

ELNÖK: Varga-Damm Andrea képviselő asszonyé a szó.

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Szeretném felhívni a figyelmet, hogy az országgyűlési törvény az a 2012. évi XXXVI. törvény, ami azt jelenti, hogy a Fidesz a kétharmada birtokában új országgyűlési törvényt alkotott 2012-ben. Ez most csak azért fontos, mert ez nem a szocialista és liberális érában készült törvény, hanem a Fidesz saját országgyűlési törvénye. Ha ebben a tájékoztatóban mi azt javasoljuk az Országgyűlésnek, hogy vizsgálja felül a Fidesz országgyűlési törvényének 98. § (1) és (4) bekezdését, akkor ezzel azt tetszenek mondani, hogy önök nem jól szabályozták az Országgyűlésről szóló törvényt.

Az más kérdés, amit Arató Gergely képviselőtársam mondott, hogy igen, a képviselő jogosítványa a parlamenten kívüli ellenőrzés vonatkozásában a rendszerváltás vívmánya, és nincs olyan ok és nem történt 29 év alatt olyan ok, amely miatt ezt a jogot bárkinek korlátoznia kellene. Hangsúlyozni kívánom, hogy pár ellenzéki képviselő magatartásából eredően próbálják az egész jelenlegi és jövőbeni ellenzék életét megkeseríteni azzal, hogy a parlamenten kívüli tájékozódáshoz való jogot majd ennek a tájékoztatónak az alapján az Országgyűlés e jogszabály módosításával korlátozza. De azért arra tessenek ám figyelni, hogy esetleg majd lesz olyan, hogy nem mi leszünk ellenzékben! És akkor majd ott tetszenek nyavalyogni,

hogy jaj, hát most nem tudjuk a parlamenten kívüli ellenőrzési jogunkat gyakorolni, mert hát mi itt megpróbáltuk korlátozni.

Ha bármely fideszes vagy KDNP-s képviselőtársammal úgy viselkednének, ahogy ellenzéki képviselőtársaimmal néhány verőlegény viselkedett decemberben, én lettem volna az első, aki elmegyek és feljelentést teszek, és követelem azt, hogy ez az ember sehol ne kaphasson ilyen jellegű állást, és ha van licenc ahhoz, hogy ezt gyakorolja, akkor azt is vonják vissza.

A nagyvonalúság a legfontosabb tulajdonsága a hatalomnak. A nagyvonalúság. Önök igazán megengedhetik maguknak, hogy nagyvonalúak legyenek.

Az a nyomásgyakorlás néhány ellenzéki képviselővel szemben, amellyel akár a mandátuma visszaadása érdekében is a fideszes médiában minden áldott nap szembe kell találkoznunk, nem hiszem hogy valaki azt gondolta, hogy a demokrácia majd így fog működni, ahogy ez ma Magyarországon nálunk. Amikor azt mondjuk egymásról, hogy társak vagyunk, képviselőtársak vagyunk, a szóban benne van, hogy mi egymás társai vagyunk és nekünk, 199 embernek - mindegy, hogy ellenzéki vagy kormánypárti - össze kell kapaszkodnunk, mert a társadalom azt várta tőlünk, amikor elment a szavazóurnákhoz, hogy együtt, összekapaszkodva építsük ezt az országot jónak, jólét legyen, boldogok legyenek az emberek, próbáljuk a nehézségeiket felszámolni, amit csak törvényjavaslatokkal tudunk megtenni. Hiszen nem mindegyikük elég erős ahhoz, hogy saját érdekeit tudja képviselni. Mi mindannyian emberek vagyunk, nekünk is vannak érzelmeink, nekünk is vannak fájdalmaink, nekünk is van minden, ami önöknek is van. Mindenünk van mindannyiunknak. Egyszerűen el sem tudom képzelni, hogy ilyenkor miért nem lehet azt mondani egy ÁSZ-elnöknek, hogy figyelj barátom, ne írogassál te ilyen leveleket, hanem végezd rendesen a munkádat. Te hatalmat kaptál, élj azzal a hatalommal, örülj neki, hogy ilyen hatalmas megtiszteltetés ért téged. Egy hatalom birtokosa nem tud védekezni? Milyen érdekes! Képviselők kellene ahhoz, hogy az ő mindenhatósága nap mint nap érvényre tudjon jutni? Ha nehézségei vannak abban, hogy egy hatalmat hogy kell jól gyakorolni, jöjjön ide, kérdezzen tőlünk és tudunk tanácsokat adni. De nem azért, mert mi nagyon okosak vagyunk, hanem azért, mert képesek vagyunk nagyvonalúak lenni.

A nagyvonalúság! Azt szeretném elérni ebben a Házban, igenis mindenki legyen nagyvonalú. Mert a nagyvonalúság mindig csak jót szül. A pity, primitív, hatalommal visszaélő, sunyi, küszöb alatt bedugós papírok, na azok, amik a demokráciát tönkreteszik! Ha minden áldott nap minden kormánypárti, ellenzéki képviselő legalább egyszer kimondja ebben a házban a demokrácia szót, minden nap, akkor miért nem tudjuk ezt csinálni is? Lett ettől valakinek kevesebb, hogy egy ellenzéki képviselő elmegy valahova tájékozódni? A hatalomnak lett volna valami sérelme ezáltal, kiderült valami olyan, amit nem akart, hogy kiderüljön? Dehogyan!

Bocsánatot kérek, hogy kiakadtam, de egyszerűen nem tehetjük meg azt, hogy korlátozzuk a képviselők ebbéli jogát! Különösen azért nem, mert nem vett részt ilyenben az összes ellenzéki képviselő. Hangsúlyozom, nem azt gondolom, hogy aki részt vett, bármit is nem helyénvalóan csinált, hanem egyszerűen azt gondolta, hogy azzal szemben, ami például a köztelevízióban van, már csak ez az eszköze van. Mert amikor kopogott, nem engedték be. Mikor érdeklődött, nem adtak tájékoztatást. Én tudom, hónapok óta nem tudok bejutni gyönyörűen megírt előterjesztéssel és javaslattal ugyanoda. Nagyon kérem mindannyiukat, próbáljunk már egyszer végre nagyvonalúak lenni egymáshoz! Az még mindig csak jót szült. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kovács Zoltán alelnök úré a szó. Tessék parancsolni!

DR. KOVÁCS ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Továbbra is javasolnám, hogy az állásfoglalásról beszéljünk. Azt gondolom, ha mi társai vagyunk egymásnak a parlamentben, akkor az elemi udvariasság megilleti az ÁSZ elnökét is. Nem nyavalygónak meg ilyesminek nevezni távollétében. Ha egymástól elvárjuk ezt, szerintem őt a pozíciójánál, illetve az általa letett munkánál fogva is megilleti a tisztelet. El kell olvasni, egyébként minden ÁSZ-jelentés benn van a képviselői tájékoztatási anyagban, hogy milyen anyagok készülnek az Állami Számvevőszékben önkormányzatról, állami szervekről és még folytathatnám.

Megint olyanokról beszéltek az ellenzéki képviselőtársak, amik nincsenek benn az állásfoglalásban. Abban az van benne, hogy külön is megkereshetik az érintettet. Nincs benne az, hogy korlátozva lenne e vonatkozásban is a joga. Önök előre szaladnak és olyanokról beszélnek, amit ez az irat nem tartalmaz. *(Dr. Szél Bernadett közbeszólása.)* Tehát ebből adódóan, azt gondolom, az állásfoglalásról történő vita ennek a bizottságnak a célja. Ezenkívül mindenféle, a tartalmát nem érintő politikai vita hozzátartozik a parlamenti demokráciához, a parlamenti koreográfiához.

Arató Gergely mondta, hogy tőle nem kaptam nyegle vagy éppen nem szép válaszokat. De másoktól meg kaptam. Arató Gergelytől azért nem kaptam, mert neki nem írtam. Magyar Bálintnak írtam. De szerintem mindketten voltunk ellenzéki képviselők, hosszú éveken keresztül is, meg kormánypártiak. Tehát ma olyan mintha elfelejtődött volna 2002-2010, úgy beszélnek az ellenzéki képviselőtársak. De az is volt. A nagyvonalúságról beszélnek. Húsz ÁSZ-vizsgálat 3 év alatt az a nagyvonalúságot jelenti? Az öt komplex adóvizsgálat egy önkormányzatnál a nagyvonalúságot jelenti? Akkor nem volt ilyen. Hiába mosolyognak, ez csak szembesítés, hogy nem viselkedtek másképp, ma pedig, mint a ma született bárány, úgy jönnek ide, mintha megváltozott volna minden az önök oldaláról. Azt gondolom, hogy nem érdemes ebbe belemenni, mert ez messzire vezet *(Dr. Varga László: Elmegyünk odáig! Messzire vezet.)*, az állásfoglalásra meg szerintem világos jogszabályi keretekről történő tájékoztatás van és nincs olyan állásfoglalás, amely bármilyen módon szűkítené a képviselők számára bármilyen képviseletet, demokratikus jogát.

ELNÖK: Úgy gondolom, hogy mind kormánypárti, mind ellenzéki részről mindenki el tudta mondani a véleményét, de úgy látom, hogy még Varga László képviselőtársunk szeretne reagálni. Tessék parancsolni!

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Nyilván hullámszik ilyenkor az emberben, hogy van-e értelme bármit mondani. Összességében véve önök ma eljöttek ide, ki van adva a feladat, ezt el kell fogadni, ennyi. Azért egy pár gondolatot mégiscsak mondanék még, legalább hátha elgondolkodnak rajta.

Azt gondolom, hogy jól-rosszul, nagyon sok hibával, vitával, de demokratikus keretek között működött a Magyar Köztársaság 2010-ig, az önök hatalomra jutásáig. Nagyon sok mindenben csalódtak az emberek, nem ezt képzelték el a rendszerváltáskor, nagyon sok olyan vita terhelte akkor is a közéletet, ami nem volt szerencsés. Összességében véve, azt gondolom, hogy demokratikus jogállam volt itt Magyarországon. Az a helyzet, hogy 2010 óta önök a kétharmados hatalom birtokában ennek a tudatos leépítésére törekednek. Annak nagyon komoly irodalma van, nemzetközi irodalma is, hogy ez micsoda. Mert a XXI. században nem úgy épülnek autoriter rendszerek, ahogy a XX. században vagy még korábban a történelemben. Megvan ennek a nyilvánosságban a módja, hogy hogy épülnek ezek a diktatúrák, itt már médiaalapítvány, mindenféle dolog van, ami a köztévében működik, az elképesztő. Erről beszélünk.

Nyilván nézőpont kérdése. Lehet nevetségesnek tartani, lehet siralmasnak, ez már csak nézőpont kérdése, hogy egy-egy ilyen egyperces híradót az ember hogy közelít meg. Van, aki már nem nézi. Engem például zavar, hogy meccsek szünetében is van, de most nem akarom elvinni más irányba a beszélgetést. Tehát nagyon világos, ami történik. Szerintem nagyon rövid időn belül nagyon világos lesz e dolog felelőseinek a személye a közvéleményben. Azt gondolom, hogy nagyon jó szó volt ez a nagyvonalúság szerintem Varga-Damm Andreától. Nagyon kicsi egyéni döntéseken, gesztusokon, lépéseken is múlhat az, hogy mi történik néhány év múlva szerintem. Azt gondolják végig személyesen most önök, hogy mi történik akkor, ha ezt most nem fogadja el a bizottság. Azt mondják önök, hogy ezt már nem. Mert nézőpont kérdése, ha nincs benne semmi olyan, akkor minek elfogadni, vagy mondjuk egész egyszerűen csak azt látják, hogy itt ül önökkel szemben jó pár ellenzéki képviselő és fel van zaklatva valamin. Biztos, hogy mi mindent rosszul látunk, nem jól látunk, rosszul érzünk? Nagyon sok emóció is van a politikában, ami lényeges. Szerintem lehet gesztust gyakorolni. Önöknek is lehet gesztust gyakorolni. Vagy mindannyian építjük ezt az országot közös minimumok mentén a választóink képviseletében, vagy nagyon-nagyon rossz irányba megy tovább a történet, egy XXI. századi autoriter rendszer kiépítésének irányába. Én ezt nem akarom. Nem akarom, de nyilván magam is képviselőtársaimmal egyetemben meg fogjuk találni az eszközöket ilyen körülmények között is, hogy hogy képviseljük a választóinkat. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Kovács alelnök úré a szó. *(Közbeszólás: Szavazzunk!)*

DR. KOVÁCS ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Szavazzunk, de nem hagyhatom szó nélkül. Mintha nem történt volna meg a szemkilövető, tüntetőkre... *(Dr. Varga-Damm Andrea: Jaj, ne!)* De, de igen. Megtörtént sajnós. *(Dr. Varga-Damm Andrea: De most tényleg?)* Meg kell kérdezni attól az embertől, aki nem lát rendesen.

Vagy meg kell kérdezni azokat, akik a rendőr lovasrohamnak áldozatul estek. Akkor tehát minden rendben volt? Hol voltak akkor a nemzetközi szervezetek? *(Dr. Varga-Damm Andrea: De hát ez most...? - Dr. Szél Bernadett: Ezt most minek mondja, alelnök úr?)* Én azt mondtam, hogy erről beszéljünk; önök vitték el abba az irányba vitát, hogy milyen rendszer... *(Dr. Varga-Damm Andrea: Mi a mostról beszélünk!)* Én az állásfoglalásról szerettem volna végig beszélni, önök pedig folyamatosan politikai állásfoglalásokat tettek. *(Dr. Varga-Damm Andrea: De a mostról beszélünk!)* Andrea kedves, ha ön nagyvonalú, akkor most meghallgat! Mint képviselőtárs, ahogy ön fogalmazott. *(Dr. Varga-Damm Andrea: Így van.)*

Már rég szerettem volna lezárni ezt a vitát. Szerintem ez a bizottság az, amelyik egyébként a jogi ügyeket szerintem kellő alapossággal és szakmai vitákon keresztül tárgyalja. És felesleges elmenni abba az irányba, ami felé most itt az utolsó napirendi pont kapcsán elsősorban önök elvitték. Mi nyilván védekezünk, és elmondjuk, hogy mi hogyan látjuk a világot; de ha az állásfoglalásról beszélünk, abban azok a jogszabályi keretek - nem akarom már harmadszor is megismételni -, azok szerepelnek, amelyek kijelölik a megfelelő kereteket, hogy ki hogyan élhet a képviselői jogaival. És ehhez képest már minden itt volt ezen az asztalon, ami szerintem az állásfoglaláshoz képest fényévnyi távolságra van.

Úgyhogy én is azt mondom az elnök úrnak, hogy szavazzunk, de azt gondolom, ezt azért el kellett mondani, mert mintha nem történt volna 2002 és 2010 között semmi, ott minden rendben volt.

ELNÖK: Köszönjük. Becsó Károly képviselőtársunk szeretne még hozzászólni; ő még ebben a vitában nem szólalt fel. Tessék parancsolni!

DR. BECSÓ KÁROLY (Fidesz): Köszönöm, elnök úr. Nem is nagyon kívánom bővíteni a vita medrét, csak a történelmi hűség kedvéért szeretném elmondani, mert itt fölmerült Varga képviselőtársam részéről, hogy miért is van itt az asztalunkon, miért foglalkozik a bizottság ezzel az állásfoglalással. Az ellenzéki képviselők kezdeményezték; ezt a történelmi hűség keretében el kell mondani, hogy Vadai képviselőtársunk és társai kezdeményezték a házelnök úrnál. A házelnök úr először valóban a Mentelmi bizottsághoz delegálta a kérdést - tagja vagyok, csak ezért tudom -, a Mentelmi bizottság viszont nem foglalkozhat az országgyűlési képviselők jogállásával, lévén, hogy ez az Igazságügyi bizottság feladata. Úgyhogy csak ennyit a történelmi hűség kedvéért, hogy azért van itt, mert az ellenzéki képviselők kezdeményezték. *(Dr. Szél Bernadett: Nonszensz!)*

Viszont ha már nálam van a szó, ha valóban arról lett volna szó, hogy mondjuk, azt javasolják, hogy az állásfoglalás keretén belül ne szerepeljen az a kitétel, a 98. § (1) és (4) bekezdése ne szerepeljen benne, akkor érteném, ugyanis arról lehetne beszélgetni. *(Dr. Varga-Damm Andrea: Azt kértem! Én ezt mondtam!)* De erről nem volt szó; minden másról volt szó *(Dr. Varga-Damm Andrea: Én ezt mondtam!)*, az állampárti diktatúráról is volt szó, de nem az állásfoglalásról. Ha az állásfoglalás keretén belül maradtunk volna, akkor szerintem értő fülekre találtak volna az ellenzéki képviselők. *(Közbeszólások, derűltség az ellenzéki oldalon.)*

De miután úgy gondolom, hogy túlszaporítottuk a szót, én is azt javaslom, hogy az ügyrendnek megfelelően zárja le a vitát elnök úr, és szavazzunk.

ELNÖK: Köszönöm. Varga-Damm Andrea képviselő asszonyé a szó. Tessék parancsolni!

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik): Elnézést kérek, de hát muszáj szólnom. Amikor elkezdtem a beszédemet, azt mondtam, hogy azért nem fogom megszavazni, mert a 4. pontban a felülvizsgálat ott van. És azt is elmondtam, hogy az 1-3. pont elbeszélés például az ÁSZ-elnök leveléhez képest, mert ő ott a véleménynyilvánításunk szabadságát kérdőjelezi meg, itt pedig a tájékozódáshoz való jog van, ami teljesen más jogi természetű. És ha csak az első három pont lenne ebben a levélben, minden további nélkül én biztosan megszavazom, mert ez teljes mértékben okfejtés arra vonatkozóan, hogy ez a képviselőjog-tartalom miről szól. Tehát nemhogy nem beszéltünk róla, hogy mi nem jó ebben, hanem én így kezdtem az első felszólalásomat, hogy ez a problémám, és aztán majd ebből mi következhet.

És hogy ellenzéki képviselők kezdeményezték ezt: na de mellette ott van Domokos László - én mindig jól mondtam, jelezném - levele, tehát hozzá van csapva, ezért volt az, hogy erről hosszabban kénytelenek voltunk beszélni. Egyébiránt én úgy tudom, hogy nem kezdeményezték az ellenzéki képviselők ezt, hanem a Mentelmi bizottsághoz fordultak bizonyos jogaikról való állásfoglalás érdekében, az pedig nagyon kényelmesen megtette, hogy ide átküldte, hogy nekünk kelljen ezzel foglalkoznunk; szerintem egyáltalán nem ránk tartozik, de ez már egy más kérdés.

Szóval, szóltunk róla, hogy ez nem tetszik, és ebből fakadt a többi megállapítás. Köszönöm.

ELNÖK: Képviselő asszony, ha a vitát lezárom, utána tudunk arról tárgyalni, hogy szövegmódosító javaslat érkezett a bizottsághoz öntől, hogy a 4. pont törölve legyen, de ezt majd akkor meg fogom kérdezni.

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik): Persze, csak én pontosítottam most, hogy erről szóltunk.

ELNÖK: Jó. A következő kérdésem van, mert úgy látom, Szél Bernadett képviselőtársunk... *(Dr. Szél Bernadett: Egy rövidet.)* De megadtuk egyszer a szót, és ahhoz újra kellene szavaznia a bizottságnak. *(Moraj, közbeszólások az ellenzéki oldalon.)*

Ügyrendi kérdésem van, hogy a bizottság ismételten megadja-e a szót Szél Bernadett képviselőtársunknak. Aki ezzel egyetért? *(Szavazás.)* Négy. *(Dr. Szél Bernadett: Óóó! A Nagy Imre-teremben!) Aki nem? (Zaj, közbeszólások.)*

Arató Gergely képviselőtársunké a szó. Tessék parancsolni! *(Dr. Szél Bernadett: Komolyan, szégyelljétek magatokat! ((Néhány szó itt nem hallható.)) - Közbeszólások a kormánypárti oldalról. - Vigh László: Hogy beszélsz? - Dr. Szél Bernadett: Így, magyarul, hogy értsed! - Dr. Varga László: Ez a véleménye! Felségsértés? Nem felségsértés! - Dr. Szél Bernadett: Az én jogaimról is szavaztok!)*

Képviselőtársaim! Tisztelt Bizottság! Arató Gergely képviselőtársunké a szó. Tessék parancsolni! *(Dr. Szél Bernadett távozik az ülésről.)*

ARATÓ GERGELY (DK): Sajnálatos módon azt kell mondanom, hogy Becsó képviselő úr ebben az ügyben téved, merthogy a Demokratikus Koalíció képviselői és más ellenzéki képviselők által benyújtott, részben a Mentelmi bizottsághoz, részben a házelnökhöz eljuttatott levelek, konkrétan például a mi képviselőtársaink által írt levél arról szólt, hogy egyébként a házelnök vizsgálja ki azt, hogy megsértik az országgyűlési képviselők országgyűlési törvényben rögzített jogait. Nem azt kértük, hogy szüntessék meg ezeket a jogokat, ez egy félreértés! *(Derűtség az ellenzéki oldalon és a hallgatóság soraiban.)* Ugyanakkor itt a bizottsági ülésen erről nem esett szó, és a bizottság állásfoglalásában sem esett szó.

Szívesen tárgyalnék egy olyan állásfoglalásról, ahol a bizottság állást foglal arról, hogy megsértik az állami szervek az országgyűlési képviselők jogait. Ennek sokkal több értelme lenne, és ez lenne az, ami ennek a bizottságnak a dolga lenne, nem az, hogy ötleteket adjon a képviselői jogok korlátozásához.

ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! További felszólalásra jelentkezőt nem látok. Ezzel a vitát lezárom.

Most a bizottsági állásfoglalást tartalmazó bizottsági tájékoztatóról kell döntenünk. Elsődlegesen kérdezem Varga-Damm Andrea képviselő asszonyt, hogy szövegmódosítási javaslatként értelmezze-e a bizottságunk azt, hogy képviselő asszonnak a szövegmódosítási javaslata, hogy a 4. pontot hagyjuk el a tájékoztató állásfoglalásból. *(Dr. Varga-Damm Andrea: Indokolhatom?)* Lezártuk a vitát, képviselő asszony. Ez az ügyrendi javaslata, szövegmódosító javaslata? *(Dr. Varga-Damm Andrea: Akkor jó. Ezt javasolom.)*

Határozathozatal

Varga-Damm Andrea képviselő asszony javaslatot tett a bizottsági tájékoztató szövegének akkénti módosítására, hogy abból a 4. pontot teljes egészében hagyjuk el. Kérdezem képviselőtársaimat, elfogadják-e a módosító javaslatot. Aki ezzel egyetért? *(Szavazás.)* Négy. Aki nem? *(Szavazás.)* Nyolc; és tartózkodás nem volt. Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 4 igen és 8 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a módosító javaslatot nem fogadta el.

Mivel a módosító javaslatot a bizottság nem fogadta el, ezért most a bizottsági tájékoztató kézhez kapott szövegéről kell határoznunk. Kérdezem tehát a tisztelt bizottságot, elfogadják-e a bizottsági állásfoglalást tartalmazó bizottsági tájékoztatót annak a mai napon kiosztott szövege szerint. Aki ezzel egyetért? *(Szavazás.)* Nyolc. Aki nem? *(Szavazás.)* Négy; és tartózkodás nem volt. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság 8 igen és 4 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül a bizottsági tájékoztatót elfogadta.

Javaslom, hogy a bizottság a tájékoztatóban megfogalmazott állásfoglalását a honlapon hozza nyilvánosságra. Van-e ezzel kapcsolatban észrevételük? *(Nincs ilyen jelzés.)* Jelentkezőt nem látok.

Kérdezem képviselőtársaimat, egyetértenek-e azzal, hogy a bizottság a tájékoztatóban elfogadott állásfoglalását a honlapon nyilvánosságra hozza. Aki ezzel egyetért? *(Szavazás.)* Tizenkettő. Ellenszavazat? Tartózkodás? *(Nincs ilyen jelzés.)* Nincs. Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag, 12 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül úgy döntött, hogy a bizottsági tájékoztatóban elfogadott állásfoglalást a honlapon nyilvánosságra hozza.

Az Országgyűlésről szóló törvény értelmében a bizottsági tájékoztatóban az állásfoglalást a tájékoztató nyilvánosságra hozatalával egyidejűleg a házelnöknek is megküldjük. Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Most utolsó napirendi pontunk, az Egyebek megtárgyalása következik. Kérdezem a tisztelt bizottság tagjaitól, hogy van-e az Egyebek között bármilyen javaslatuk, észrevételük. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelentkezőt nem látok.

Az ülés berekesztése

Amennyiben nincs, a bizottsági ülést berekesztem, mindenkinek köszönöm a részvételét és szép napot kívánok! Viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 12 perc)

Dr. Vejkey Imre
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Dr. Lestár Éva és Prin Andrea